

ELŐFIZETÉS

HULYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden követhetőnél 16 fillér.

Nyitási petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyenlő
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 557.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, április 29.

Mai számunk főbb közleményei:

Uj választók.

Jószívek munkája.

A függetlenségi párt kormány-lőrekvései.

Büntetnek az ifjú törökök.

Püspökök harca.

Az aradi textil-gyár megalapítása.

Letartóztatott szélhámos asszony.

Milán király szereimei.

Musta Filaret Aradon.

Az elcsapott szultán.

Amiről beszélnek.

Panamázik a képviselő felesége.

Tarkaságok.

Kossuth és Tisza.

Arad, április 2.

A nagy apákról maradt, tiszta hü-
séggel megőrzött és gondozott örök-
ség, a maga útjától el nem térő po-
litikai hitvallás ellentétet nevelt en-
nek a két névnek viselőjéből. Ugy-
tekintették őket, mint a nemzeti élet
két szélsőségét, a melyek között a
csoda se teremthet közösséget. Az
egyik a tűz, a másik a víz. A hol az
egyik kezdődik, ott vége van a má-
siknak; egyszerre, egy időben és he-
lyen a kettő el nem képzelhető. S
abban a kiskorú politikai felfogásban,
a mely a tömegeket áthatja, az egyi-
ket csak úgy tudták szeretni, hogy a
másikat gyűlöljék és szidalmazzák, s
a másikat rajongói abban az egyet-
lent tekintették, a ki által az ország
boldogulása elérhető. S hogy az el-
lentét befejezetté váljon, a vérmér-
séklet is különbözőkké formálta őket.
Az egyik a derűs nyájasság, az ér-

zékenységig menő szelidség: a má-
sik a jóságát is szürke ridegségbe
burkolta, s a mosolyoknál szíveseb-
ben kereste az indulatokat, a népsze-
rűtlenséget.

De a valóságban, igazán olyan
egymással meg nem férő, egy napon
el nem képzelhető ember ez a kettő?
Mindegyikük kiváló tulajdonságokkal,
a tapasztalatok köszörükövéen élese-
dett tehetséggel, önzéstelen becsüle-
tességgel állott a politikai pályára.
Kossuth Ferenc, aki nemcsak nevének
tekintélyével, hanem messze látó ér-
telemmel és a diplomatakét fölülha-
ladó tapintattal vezeti a többséget,
amelynél sajátságosabb, ferdébb, s is-
merjük el, nehezebb helyzete többség-
nek alig volt; akinek nagysága, hi-
vatása most látszik meg igazán, ami-
kor a király merev tagadásával szem-
be került parlamenti többség dolgát
kell irányítani, s egyformán megóvni
a nemzetet a jogfeladás szegénység-
től, s a könnyű lépések, az elhamar-
kodott ellenállás veszedelmétől: és
Tisza István, aki utógondolat, fájdal-
om nélkül áldozta fel magát, pártját,
törekvéseit, talán vágyait és terveit,
hogy a nemzeti törekvéseknek az ut-
jába ne álljon, hogy az akadály ne
legyen az új többségnek, amely mel-
lett az ország akarata megnyilatko-
zott, — ez a két ember egyformán je-
lét adta nemcsak az államférfiúi te-
hetségnek, de annak is, hogy tisztü-
ket nem dicsőségvágyból, nem ma-
gasra vivő törekvések kielégítésére
használják, hanem minden cselekvé-

sükkel: kormányzásukkal és küz-
delmeikkel, hatalmukkal és lemond-
ásukkal csak az ország jóvoltát
akarják.

Es abban a válságban, amely most
a legbizonytalanabb kilátásokkal öl-
mozva nehezedett a nemzetre, mintha
közeledett volna ez a két nagy szél-
sőség, a politikai ellentétek két meg-
testesülése. Kossuth Ferenc a független-
ségi pártkörben férfias őszinteséggel
ismerte el, hogy Tisza István a koa-
lició három éve alatt a legkorrekteb-
bül viselkedett és hogy ő nem fog
olyan megbízást vállalni, amely a par-
lamenti többség helyzetét megnehezi-
tené. A függetlenségi párt pedig zajo-
san éltette Tisza Istvánt és helyeslően
erősítette meg a pártvezér mondását.

Talán nem is nagyjelentőségű epi-
zód, amely semmiesetre se jelenti,
hogy Tisza Istvánnak új politikai pá-
lyája kezdődne. Ha akarta, módja
lett volna erre előbb is. De a Kos-
suth Ferenc szava nem is akart kapu
lenni, amelyen ő visszatérjen, vagy
amelynél őt becsalogassák. Másért
nevezetes ez. Az olvadását jelenti a
szélsőségek közé állott jégrétegnek,
az újból való megbecsülését nemcsak
Tisza Istvánnak, hanem a szabadelvű-
párt törekvéseinek, amelyek másutakon
de ép oly hazafisággal törekedtek a
nemzetsorsának javítására. Az őszinte-
ségnek, férfias nyíltságnak sugara, mely
Kossuth Ferenc szívéből áradt ki s a
melynek erejét a függetlenségi párt
tagjainak helyeslése erősítette, elpusz-
tított minden ráfogást, gunyt, becs-

Képek a török forradalomból.

*

(Budapesti levél.) Különös eset, hogy va-
lamely tükör másfél száz esztendő múlva vetítse
vissza egy megtörtént eset képét. Most mégis
ez történet szemünk láttára. A tükör nagy Tör-
ökország, az eredeti történet, melynek tükör-
mása játszódik le előttünk: a nagy francia for-
radalom. Ami a török forradalomban ed-
dig történt, megdöbbentő hü fotográfiája a nagy
revolúciónak, melyből Európa nyugatján a mo-
dern államiság formái minden kultúrával,
egyéni és politikai szabadsággal egyetemben
kisarjadtak. Európa keletén, Ázsia tőszom-
szédóságában másfél évszázaddal megkészt az
idők mutatója. Tudósabb és szakavatottabb toll,
mint az enyém, azt hiszem pontról-pontra ki-
mutathatná, hogy a mai Törökország az akkori
Franciaországgal mennyire analog. A versail-
lesi udvar fényével, egy dús gazdag arisztokrá-
cia dús vagyonosságával szemben XVI. Lajos
korában egy agyonnyargatott, adókkal nyo-
mogatott ország állt, sok millió koldussal és
jogtalanul. Törökországban Versaillest pótolja
a Yildiz; XVI. Lajos abszolút hatalmát az
Abdul Hamid korlátlan zsarnoksága; fényes tör-
ök urak mellett, akik megosztottnak az ország
hatalmas latifundiumokra osztott egész terüle-
tén, a török paraszt is éppen olyan szegény,

kiszípolyozott, reménytelenül koplaló, mint a
régii francia jobbágy és a párisi sansculotte.
Társadalomtudományok művelői számára rend-
kívül érdekességű azután az, hogy ugyanazok
a szociális és kulturális feltételek, mint szülik
meg másfél száz évvel később ugyanazokat az
eredményeket.

Konstantinápolyban éppen úgy, mint an-
nak idején Párisban alkotmány követelésével,
parlamentárisdi játékkal kezdődik meg a his-
tóriai folyamat. Abdul Hamid éppen olyan gyá-
ván meglapult a népakarat előtt, mint XVI.
Lajos, ugyanúgy játszotta a néparátot, a meg-
javult autokratát, hogy titkon intrikáljon az
alkotmányosság ellen. A titkos intrika teljesen
analog módon termi meg visszahatását: immár
a török nép is bevette a Bastillet, Abdul Ha-
mid fején ugranugy ott van a jakobinus sü-
veg. És a törökök volt szultánja most — a za-
jos versaillesi napok izzó pontján — remegve
várja sorsát, nem telik-e be rajta teljesen XVI.
Lajos végzete? Őt is gyanúsítják, hogy szökni
akar, s is foglya már tulajdon népének, akit
szuronyral és torpedóhajókkal őriznek. És
ha nem is telik be rajta a végzet, ha nem ke-
rül hóhérekre, ezt csak egy új determináns
tényezőnek köszönheti, mely hiányzott Fran-
ciaországból: a mohamedán fanatizmusnak:
annak, hogy ő nemcsak szultánja, hanem pá-
pája is az ozmán világnak.

Most minden apróságot följegyeznek a
trónfosztott szultánról és szelvében kolportálják
is, különösen a rá nézve kellemetlen dolgokat.
Francia lapok most közlik, hogy Abdul Hamid
ősapja, aki 1225. körül lerakta a dinasztia alap-
kövét, egy turáni rablóbandának volt a ve-
zére. Érdekes a trónöröklési rend és a házi
politika. A török uralkodói házi törvények sze-
rint mindig a legöregebb tagja az uralkodói-
családnak öröklő a trónt és nem a szultán
legöregebb fia. Resad pasa azért követi Abdul
Hamidot a trónon, mert korban rögtön utána
következik: Abdul Hamid 66 éves, Resad pe-
dig 64 éves. Köztudomású, hogy Abdul Hamid
gyűlöli öcsesét. Ősi szokás ugyanis az uralko-
dói családban, hogy a mindenkori szultán igyek-
szik szép esendesen tönkretenni az utódját. Ki-
lesik szerencsétlen szenvedélyét és aztán el-
halmozzák mindazzal, ami lassan pusztító me-
reggő lesz. Resad pasának Abdul Hamid ritka
erejű italokat és gyönyörű hölgyeket küldött
ajándékba s azt mondják, hogy Resad fogyaté-
kos intelligenciája azóta még inkább gyön-
gült. Azonban mégse sikerült teljesen elpusz-
títania és most mégis trónra került Resad Meh-
med. Az egész Törökország örömmámorban
uszik.

A napokban végbement rombolásokról
a nagy öröm közepette ott már alig beszélnek.
Akik a rombolás után eljöttek Konstantiná-

mérlelt és szitkot, amelylyel a liberális pártot, annak egész multját illették. Ezek után nincs jóhiszemű ember, aki Kossuth Ferencet meghazudtolva, Tisza Istvánban „a nemzeti törekvések alattomos ellenségét”, a volt szabadelvű pártban pedig „Bécs mindenre képes szolgálhatát” tekintse.

Maradt-e még valami a szabadelvű pártból? Vezére a visszavonultságba temetkezett, amelyből most nem fog a cselekvés számára föltámadni: tagjainak egy része már más pártok katonái közé tartozik, a szerint, amelyeknek programját a lelkükhöz legközelebb állónak érezték. Az a néhány remete, amely a szabadelvű párt megsemmisülése óta csak néma, mozdulatlan szemlélője maradt a politikának, szenvedélytelen semlegességben: az legkevésbé lenne alkalmas arra, hogy még egyszer cselekvő, küzdő politikai hadsereggé toborozzák össze. A függetlenségi párt által adott elégtételnek, Kossuth Ferencnek nem lehet az a célja, hogy a régi szabadelvűeket a függetlenségi párt-hoz hódítsa. De ép ez ad értéket a párt vallomásának s ez emeli magasabbra az ország minden népének szemeiben Kossuth Ferenc egyéniségét, tiszta és becsületes ítélő erejét. A volt szabadelvű pártnak elismerése a függetlenségi pártnak új katonákat nem szerez; de erősíti a hozzájuk ragaszkodók bizalmát, hitét. Mert az a párt, amely fegyverei közül el tudja dobni a gyűlöletet, amely az ellentéteiben is megbecsüli az igazságot, csak a maga erős voltát bizonyította be. Lesznek talán, akik azt mondják: mért oly későn, annyira elkészen? De akik hisznek abban, hogy a politika eseményei bizonyos törvény szerint, a meg nem változtatható rendszerben következnek be, amely nem függ a véletlentől, a választási eshetőségtől, azok nem fogják ezt elkészt napfénynek tekinteni. Be kellett következnie annak a napnak,

amelyen Tisza Istvánt maga Kossuth Ferenc igazolja a gyűlölködők és a vádak ellenében: s be fog következni az a nap is, amikor a két hatalmas ellentét, a kettőnek egymástól különböző, de egyformán becsületes törekvései egygyé fognak olvadni az ország gyarapítására, erősítésére és függetlenné állítására vivódó, közös akaratban.

ÚJ VÁLASZTÓK.

Kelecsán Péter mozdonyvezető, Kertész Fülöp máv. hivatalnok, Kiss Mátyás máv. irodakezelő, Kiss Pál máv. irodakezelő, Kovács János máv. felügyelő, Kovács Sándor állomás felvigyázó, Ködmön József állomás felvigyázó, Könczey Gergely távirtdász, Kovács Géza segéd-tiszt, Kádár Ödön posta segéd-tiszt, Knie Gyula posta altiszt, Kovács Géza posta segéd-tiszt, Korányi Sámuel dr. kórházi orvos, Koller Lajos jövedéki tiszt, Konkoly Barnabás lelkész, Koppán Miklós lelkész, Kristófy Zoltán ellenőr, Keller Gyula hivatalnok, Krausz Ferenc hivatalnok, Kling István hivatalnok, Krümmér Mátyás tanító, Korody Antal építőmester, Kellner György állatorvos, Keresztesi János magánhivatalnok, Kovács Ferenc irnok, Kabdebó János fogalmazó, Konepi Kálmán háztulajd., Klein Dávid papírkorcskádó, Kotzander Ignác fakereskedő, Konczek András cipész, Kárpáti János gyógyszerész, Kalvasinó Henrik kőfaragó, Kende Márton faelárusító, Kreisz József ügynök, Kádas Antal háztulajdonos, Kuncz János háztulajdonos, Kovács László háztulajdonos, Kemény Antal háztulajdonos, Krausz Ferenc háztulajdonos, Kovács Imre háztulajdonos, Kohn Sámuel szobafestő, Krebsz József lakatos.

Kimaradnak: Klein Rudolf festő, Katona János hentes, Kalmár Izso fényképész, Keresztes János korecsmáros, Kereszturi Mihály háztulajdonos, Kohn Áron szatócs, ifj. Kerekes Lajos háztulajdonos, Kondorossy Géza háztulajdonos, Kollmann Vilbald háztulajdonos, Kutsera József mészoló, Krizsán Pál háztulajdonos, Kirsch Mihály borbély, Konez István hentes, Klug Nándor háztulajdonos, Kadinszky Gáspár szabó, Kosuba Mihály terménykereskedő, Kolf Tódor háztulajdonos, Kremayer Antal művezető, Kutni András altiszt, Kernács Lajos malomtulajdonos, Kaiser Albert földtulajdonos, ifj. Kelemen János földtulajdonos, Kardes Mihály földtulajdonos, Lövi Mór kantinos, Losonczy Zoltán szerkesztő, Láng József háztulajdonos, Lente Gusztáv ügyvéd, Lauka József dr. törv. bíró, Leopold Zsigmond tőkepenzes, Löwenstein Károly magánhivatalnok, Leicher Fri-

gyes süttő, Leitner Kálmán mérnök, Leindörfer Ármán magánhivatalnok, Lédecsy Benjamin háztulajdonos, Leviczky Béla nyugdíjas, László Árpád zenetanár, Lobe János asztalos.

Jószívek munkája.

A szegény tanulók egyesületének közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 28.

Arad humánus intézményei közül kevés fejt ki oly eredményes s nemesak az emberbaráti, hanem kulturális szempontból fontos munkát, mint a szegénytanulókat segélyező egyesület.

Ma délután négy órakor tartotta a város-háza emeleti tanácstermében özv. Hauser Károlyné ezredesné, egyesületi elnök vezetése mellett közgyűlést, amelyen nagy és előkelő közönség vett részt.

Kevéssel négy óra után jelent meg a közönség lelkes éljenzése között az egyesület népszerű és tisztelt elnöke, Hauser ezredesné. A közgyűlést a következő beszéddel nyitotta meg:

— Tisztelt közgyűlés! Öszinte szeretettel és tisztelettel üdvözlöm az aradi szegénytanulókat segélyező egyesület tagjait közgyűlésünk alkalmából. Egyesületünk közgyűlése az igaz emberszeretet ünnepe, mert ilyenkor számot adunk egy éven át elvégzett önzetlen munkásságunkról. A boldogság és hála érzete él lelkünkben, ha vissza gondolunk azon sok jóra, melyet egyesületünk az elmúlt évben is száz meg száz szenvedő gyermeknek nyújtott. Azon nagy és nehéz feladatnak, melyet egyesületünk zászlójára 18 évvel ezelőtt felirtunk, hogy a szegény elhagyott gyermekeket a pusztulástól megmentsük, az elmúlt évben is megfeleltünk, mert a szokottnál több gyermeket segélyeztünk. Tudja mindenki, mily nehéz feladatok előtt állott egyesületünk, midőn a szegénység nagy mértékben növekedett s a drágaság ma már elviselhetetlen mértékben nehezedett mindnyájunkra. Az Istennek véghetetlen jósága s a női választmány rendkívüli fáradozásának s Arad város áldott lelkű közönségének szorotete még is lehetővé tette, hogy elvállalt kötelességünknek eleget tettünk.

Ebben az ünnepélyes pillanatban hálát mondok a mindenhatónak, hogy buzgalmunkat áldásával kegyes volt megajándékozni s köszönetemet fejezem ki a női választmánynak páratlan jóságukért. És most a szegénytanulókat segélyező egyesület rendes évi közgyűlését megnyitottam nyilvánítom.

A szép beszéd mély hatást keltett s a közönség lelkesen éltette Hauser ezredesné.

Az elnök a jegyzőkönyv írására Czobor Ottót, hitelesítésére pedig Hermann Gyulánét és Hegedűs Lászlónét kérte fel.

Most Kovács Vince egyesületi titkár olvasta fel az egyesület gondosan és nagy körültekintéssel megszerkesztett évi jelentését, amelyből kitűnik, milyen sokat tett, mennyit fáradozott a szegénytanulókért az egyesület.

Az évi jelentés elhangzása után Reicher Károly tisztí főügyész mondott gondolatokban gazdag beszédet, amelyben szólt arról a nagy munkáról, amit az egyesület Arad életében kifejt. Indítványára a közgyűlés köszönetét fejezte ki özv. Hauser Károlyné ezredesné elnöknek, Kovács Vince titkárnak, Réthy Viktor pénztárosnak s az egyesület buzgó női választmányának.

Varjassy Lajos polgármester a szép beszéd elhangzása után azt indítványozta, hogy azt egész terjedelmében kéri a jegyzőkönyvben sző szerint megörökíteni. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel tette magáévá ezt az indítványt.

Réthy Viktor egyesületi pénztáros felolvasta az egyesület vagyoni állapotát feltűntető s a számvizsgáló bizottság által aláírt jelentést, mely szerint az egyesület évi kiadása volt 11024 kor. 31 fillér. A közgyűlés a pénztáros jelentését tudomásul vette s neki a felmentvényt megadta.

Hauser ezredesné indítványára a választmányban megüresedett helyeket töltötték be. Új választmányi tagok: Bálafalvi Fekete Miklósné tábornokné, Winkler századosné, Mats-

polyból s így nem állanak a trónfosztás hatása alatt, borzalmas részleteket mondanak a török fővárosban történt eseményekről.

Amikor a szabadság, az alkotmányos uralom napjai virradnak a próféta népére, Budapestén tegnap megfordult az ifjútörököknek egyik lelkes, nagy szerepet vivő vezérémbere, akinek a török események ilyen formában való kialakulásában oroszlanrésze van. Az élén haladt annak a dicső hadseregnek, amely Szalonikiból kelt utra, hogy megadásra kényszerítse a szultán katonáit, hogy megvívja a Yildiz csapataival azt a harcot, amely döntőfordulatot jelentett Abdul Hamid szultán diestelen pályafutásában. Szemtanuja volt a királyi palota megostromlásának, látta, amikor az ifjútörök hadsereg hősi csatájában romok alá dől a népszabadság esküdt ellenségének, az ex-szultánnak a trónja. És miközben lelkes szavakkal buzdította előre a halálfélelmet nem ismerő hősokeket, a Yildiz zsoldosainak egyik golyója veszedelmesen megsebesítette. A golyó a nyakát érte, hatalmas sebet ejtett rajta, s csak a gyorsan érkezett orvosi segély mentette meg az életét.

Az érdekes hőst Mehmed Tewfik-nek hívják és a török állambajós-társaság igazgatója. Tegnap délben érkezett Budapestre és a Rottebiller-utcában lévő Központi szállóban bérelt szobát. Társaságában volt a török hadsereg egyik magas állású orvosa, aki hazáig, Szalonikiig kíséri a főváros érdekes vendégét.

A hírlapírók beszélgetést folytattak Meh-

med Tewfik béggel, aki csak két és fél órát töltött Budapesten és a három órai, belgrádi gyorsvonattal tovább utazott Szaloniki felé.

Mehmed Tewfik a következőket mondotta el:

— Nem lehet leírni azt az izgalmas képet, amelyet a szaloniki-i hadseregnek Konstantinápolyba való bevonulása nyújtott. Csapataink egyik fényes diadalt aratták a másik után és a szultán katonái csak ideig-óráig tudták tartani magukat a heves ostromban. Legtovább tartották magukat a Yildiz csapatai, de ágyúink becsülettel működtek és csakhamar romban heverték a kaszárnyság falai. Miközben előre nyomultunk, egy ellenes golyó érte a nyakamat és én eszméletlenül terültem el a földön.

— Hogy azután mi történt, miként vettük be a Yildizt, azt már nem láthattam. Amikor magamhoz tértem, mellettem találtam a társaságomban lévő katonáorvost, aki önfeláldozással vett ápolásba és a végzetes pillanat óta el sem hagyott többé. Azt hittük, sérülésem sokkal komolyabb és elhatároztuk, hogy egyik bécsi, neves sebészszel kezeltetem magam. De érzem, hogy jobban vagyok és így nem is folytatom utam az osztrák császárváros felé, hanem hazamegyek Szalonikiba.

— Szívemben végtelenül nagy örömet érzek, mikor a robogó vonaton visszatérek a nagy megpróbáltatások gyilkos viharát átélte, szeretett hazámba, amely fölött már pirkad a szabadság gyönyörű hajnala...

Kassay Ferencné, huszáralezredesné, Gyulányi Rezsőné, Halász Jenőné, Keller Izaboné, Gersy Józsefné, Iszprávník Szeverné, Lészay Sándorné, Kremmer Józsefné urnók, Varjassy Lajos polgármester és Kádas Kálmán főjegyző.

A közgyűlést az elnök lelkes szavakkal kezeltette be.

Az ülésen jelen voltak: özv. Hauser Károlyné ezredesné, özv. Boros Béliné, Boros Ivánné, Fischer Irén, Gutzjahr Mihályné, Halmi Andorné, Haberer Györgyné, özv. Hoffbauer Sándorné, Hoffbauer Elma, özv. Hudetz Ferencné, Gellényi Ernőné, Hermann Gyuláné, Hegedüs Lászlóné, Issekutz Lászlóné, özv. Jakabffy Dezsőné, Dániel Kamilla, Lészay Sándorné, Keresztes Gyuláné, Kintzig Gézné, Kövér Béláné, Kristyó Jánosné, Kádas Kálmán, Löcs Rezsőné, Lusztig Ármanné, Polóczy Jenőné, Prettnor Etelka, Petrovics Mihályné, özv. Paradai Lajosné, Reicher Károlyné, Robitzek Ágostonné, Matakassy Ferencné, Schoor Lajosné, Stauber Józsefné, Steiner Ferencné, Steiner Jakabné, Szabó Zoltánné, Szalay Antalné, Tisch Mórné, Varjassy Lajosné, Vársárhelyi Janka, Múlek Lajos dr., Varjassy Lajos, Löcs Rezső, Kövér Béla, Kilenyi János, Kádas Kálmán, Posgay Lajos dr., Keresztes Gyula dr., Haberer György, Róka József, Ring Géza, Halász Jenőné.

A függetlenségi párt kormány-törekvései.

Kossuth miniszterelnök-jelölt?

Füvárosi tudósítónktól.

Arad, április 28

A mai napon nyilvánosságra került a neve ama politikusoknak, akik legközelebb a felség elé járulnak, hogy tanácsokkal szolgáljanak a kibontakozás elősegítésére. A meghallgatandók között van néhány régi szabadelvű párti ember is. Több mint valószínű, hogy Tisza István is fölmege audienciára. A mai hírek azt mutatják, hogy a függetlenségi párt óhajt kormányra kerülni, de egyelőre nem akarja programjából kikapcsolni az önálló bankot.

A legújabb eseményekről ezt jelentik Budapestről:

Politikusok a királynál.

A király mielőtt véglegesen döntene, tudvalevőleg meg akarja hallgatni a mostani pártok vezetőembereit és a pártokhoz tartozó politikusok közül azokat, akiknek a véleménye irányadó. Ezek között szerepel Tisza István gróf is. Vannak olyan képviselők, akik azt hiszik, hogy a király aktivitásba fogja szölitani Tiszát. Tisza környezetéből azonban azt halljuk, hogy Tisza erre nem hajlandó. Neki az az álláspontja, hogy a helyzet csak a koalíció pártjaival szanálható. A bankkérdés kikapcsolásával olyan kompromisszumot kell kötni, amely lehetővé teszi az alkotmányos gépezet funkcionálását.

Bécsből táviratozzák: A király elsősorban:

Dessewffy Aurél gróf főrendiházi elnököt,

Justh Gyula képviselőházi elnököt, Tisza István grófot és

Lukács Lászlót fogja meghallgatni.

Ezenkívül meg fogják hívni kihallgatásra az összes aktív politikusokat és több politikust a régi rendszer hívei közül.

A most említettekén kívül

Náray Lajos és Rakovszky István, a képviselőház alelnökei, Andrássy Gyula gróf, Széll Kálmán,

Kossuth Ferenc, Apponyi Albert gróf, Thaly Kálmán, Hoitsy Pál, Tóth János,

Holló Lajos,

Batthyány Tivadar gróf,

Zichy Nándor és Aladár gróf és

Hieronymi Karoly kapnak kihallgatásra meghívást a felséghez. A kihallgatások e hét végén, legkésőbb május első napjaiban lesznek.

Miért fogadta Wekerlét a trónörökös?

Bécsből táviratozzák: Itteni politikai körökben sokáig tanakodtak azon, hogy a trónörökös miért fogadta Wekerlét.

A miniszterelnök legkevesbé gondolt erre, mikor a múlt hét végén visszatért Bécsbe, maga is érezte, hogy teljesen el van ejtve. Egyes taktikával azonban ismét a helyzet ura lett.

Hétfőn este az alkotmánypárt értekezletén Wekerle a közös bankra nézve olyan nyilatkozatot tett, amelylyel magát határozottan a közös bank hívének vallotta. Ugyanekkor gondoskodott arról, hogy a nyilatkozatát fellelőnálják Bécsbe és azt is, hogy „a függetlenségi párt hangulata forrongó és egyelőre teljes leszereletést nem lehet végrehajtani.” Megtelefónáltatta Kossuth és Batthyány gróf beszédét is azzal, hogy a függetlenségi párt nem hozott határozatot.

Mikor ezt Bécsben megtudták, Wekerle előtérbe került, mert látták, hogy a közös bank híve. S miután a király olyan megoldást keres, amely minden rázkódítás nélkül a maihoz közel álló helyzetet teremti, Bécsben Wekerlét látták ennek megcsinálására alkalmasnak.

A miniszterelnöknek a trónörökösnel történt kihallgatása természetesen nagy feltűnést keltett. Feltétlenül hitelt érdemlő bécsi forrásból jelentik, hogy Wekerle kihallgatása a trónörökösnel a király utasítására történt.

Mit hoz a jövő?

Budapesti tudósítónk jelenti: Wekerle Sándor ma délelőtt fölkereste miniszterétársait, Kossuthot, Apponyit, Andrássyt, Zichy Aladárt, akikkel együttesen tanácskozott. Informálta őket a királynál és a trónörökösnel volt audienciájáról, mely utóbbi teljes két óra hosszúságú volt és a melynek folyamán a trónörökös egész politikai felfogásával ismertette meg a miniszterelnököt. Elmondotta, hogy a király is, a trónörökös is azon az állásponton van, hogy a koalíció addig föl nem bomolhat, amíg az általános választói jogot meg nem alkotta. De ha föl bomlik, az a csoport kapja meg a kormányzást, amely a paktum végrehajtására vállalkozik.

A függetlenségi párton erős törekvés mutatkozik, amelynek célja függetlenségi kabinet kifizorszírozása. Hatvanhetes körökben ezt lehetetlennek mondják. Egy politikus, aki nemrégiben járt a királynál is, a trónörökösnel is, erre vonatkozólag így nyilatkozott tudósítónk előtt:

— A negyvennyolcas kabinet nem lehetetlen. Ha a függetlenségi párt nyíltan lemond az önálló bankról, megkaphatja a hatalmat a paktum végrehajtására. De természetesen, hogy a miniszterelnök hatvanhetes volna.

Függetlenségi, komolyabbak nem hisznek a negyvennyolcas kabinet kivételében. Éppen azért arra törekszenek, hogy a pártok közötti hangulatot megjavítsák.

— Ez a lényeges, mondotta például Barabás. A baj az, hogy nagy ellenszenvet támadtak különösen Andrássy ellen. Ezt meg kell szüntetni, mert Kossuth és Andrássy együtt vannak.

Ma kiderült, hogy a függetlenségi pártkörben beszélgettek arról is, mi történne, ha Kossuthot bizná meg a király a kormány alakításával. Meg is kérdezték erre nézve Kossuthot, aki így felelt:

— Ha megbíznának a kormányalakítással, kész volnék egy olyan választói reform előterjesztésére, amely megfelelné a függetlenségi párt elveinek.

Kossuth a pluralitást elejtén és a mostani javaslatától elütően építendő fel a választói reformot és az új kerületek beosztását. Ez volna a függetlenségi rekompensáció a bankügy elődázásáért.

Intimitások a függetlenségi pártból.

Tegnap este tudvalevőleg élénk eszmecsere volt a függetlenségi pártkörben, ahol megjelent Kossuth Ferenc és hosszasan elbeszélgett a tagokkal. A csevegésből a következő intim részleteket közli budapesti tudósítónk:

Szó volt arról, hogy az alkotmánypártban Andrássy Gyula és Wekerle Sándor a függetlenségi párt ellen nyilatkozott.

Itt Buza Barna közbeszólt:

— Wekerle nem tette helyesen, hogy tegnap úgy nyilatkozott.

— Engem Wekerle nem kérdezett meg — felelte Kossuth — hogy nyilatkozzék-e? Ha engem megkérdezett volna, azt tanácsolom neki, hogy ne tegye. Wekerle különben — őszintén mondom — szimpátiát és figyelmet tanusított mindig a függetlenségi párt iránt.

Eitner Zsigmond: Igen, tegnap is zsebre rakta még a függetlenségi párt tapsait!

Kossuth: Ezentúl is megtapsolja a függetlenségi párt, különösen, ha idejön közéjük!

Szentiványi Gábor: Sztérenyi már egy évvel ezelőtt azt mondta, hogy hat hét múlva belép a függetlenségi pártba s nagy halat hoz magával, Wekerlét. S még most sincsenek itt.

Kossuth szokatlan elevenességgel szakította félbe:

— Sztérenyit ne bántásatok. Az ő magatartásához nem fér szó. Ő Bécsben kitűnő negyvennyolcas volt.

Természetesen, nagy éljenzés támadt erre. Hrabovszky Guidónak volt ezután mondani valója:

— A királynak a többségből kell kinevezni miniszterelnököt!

— A király akárkit is kinevezhet, — felelte Kossuth.

— Igaz-e — kérdezte Hrabovszky — hogy a király előbb a választói jog megalkotását kívánja?

— Ezt nem tudom — volt a miniszter válasza. De ennek megalkotása elől sohasem zárkózunk el. Nem zárkozunk el most sem.

— Igen! — kiáltotta lelkesen Sümegi Vilmos — mi megcsináljuk!

— Igen, erősítette meg mosolyogva Kossuth — mi megcsináljuk. Én és Sümegi, a vicekirály.

Ezután azt kérdezte valaki, igaz-e, hogy Tisza Istvánt is meghallgatja a király?

— Nem tudom — mondta Kossuth. — Lehetségesnek tartom azonban, de nyugodt vagyok. Előttek is konstataciónom kell, hogy gróf Tisza István a koalíciós kormányzat három éve alatt a legkorrektebbül viselkedett és nem hiszem, hogy a mai nehéz helyzetben bármi megbízást is vállalna.

Zajos felkiáltásokba tört ki itt a párt:

— Igaz! E'jen Tisza István! Mindig korrekt volt! Bár Andrássy és a többiek is ilyenek lettek volna!

Hódgy Gyula megkérdezte, hogy mit tud Kossuth Wekerlénél a trónörökösnel volt kihallgatásáról.

— Semmit! — felelte a miniszter.

— Te már beszéltél-e a trónörökösse, kegyelmes uram? — volt az újabb kérdés.

— Nem én, még soha. Csak az újságok beszéltek vele. Pedig szerettem volna, ha vele az ország közviszonyairól beszélhetek.

A forrongó függetlenségek

Budapesti tudósítónk telefonálja éjjel: A függetlenségi pártkörben ma este is épen olyan élénk volt az élet, mint tegnap. A képviselők, akik máskor az egynapos szüneteket is felhasználják arra, hogy haza utazzanak, most a fővárosban maradtak, hogy bevárják a válság lefolyását. A pártkörben izgatottan tárgyalták a legutóbbi eseményeket, a nélkül, hogy a további fejleményeket illetőleg bárki is informálva volna. Általánosan oda tendál a hangulat, hogy a függetlenségi párt a kormányzást egyedül vegye át.

(Justh kijelentései)

A vezérek közül elsőnek Justh Gyula jelent meg, aki az ő szokott temperamentumos modorában beszédet tartott.

— A koalíciónak — mondotta — vége van. A koalíció kimult. Hiába is volna, nem is kell a függetlenségi pártnak ezt tagadni, mert a függetlenségi párt vajmi kevés hasznót húzott a koalícióból. Minek legyen tovább? Talán annak, hogy Andrássy napról-napra a függetlenségi párt elvei ellen agitáljon. Az önálló bank kérdésében engednünk nem lehet. Törekednünk kell olyan alapra, mely az önálló bank mellett, az általános választói jogot is felkarolná. Nem úgy, mint az Andrássy javaslata akarta, hanem az általános titkos választói jogot, pluralitás nélkül. Ennek alapján legyen új választás. E nélkül csak hure lehet, amely újabb terheket ró a nemzetre, újabb nagy feladatot biz a haza minden polgárára, melyben okvetlenül győznünk kell. A függetlenségi pártnak mindenesetre egyedül kell átvennie a kormányzást.

— Mi van a válsággal? — kérdezték többen az elnököt.

— A miniszterelnöknek a trónörökösnél történt kihallgatásáról — mondotta Justh — nem került nyilvánosságra semmi. Hogy mi történt ott, azt nem is tudjuk. Mindenesetre tény, hogy legközelebb politikusok fognak megjelenni ő felsége előtt. Mindenekelőtt a képviselőház és főrendiház elnöke.

— Mi van Tisza Istvánnal? — kérdezték.

— Valószínűleg Tisza gróf is megjelenik a király előtt.

— És Bánffy is?

— Azt nem hiszem.

(Apponyi és a politika.)

Nemsokára megjelent a pártkörben Apponyi Albert gróf is.

— Most jövök az operából — mondotta mosolyogva, — sajnos, csak az előjátékot nézhettem meg. Szívesen hallgattam volna még tovább a remek éneket, de ilyen komoly időben a párttal szorosabb kontaktust kell fenntartani.

A politikára vonatkozó kérdésekre Apponyi kitérőleg válaszolt.

— Uraim — mondotta — engem őfelsége a kultusz ügyek további vezetésével bízott meg, nem pedig politika csinálásával. Szívesen állok az urak rendelkezésére, ha tudakozódnak nálam a tanárok, iskolák és egyetem dolgai felől, de politikát nem csinállok.

Bakonyi Samu nyomban fel is használta az alkalmat, hogy érdeklődjék, lesz-e debreceni egyetem?

A miniszter egy reminiscenciával válaszolt: Jászberény, huszonöt év óta, amióta ő képviseli, mindég törvényszéket követelt. Egy heves küzdelemben kimondották: vagy Apponyi, vagy a törvényszék és Jászberény most

törvényszéket kap. Az egyetemetek ilyen súlyos pénzügyi viszonyok között felállítani nehezen lehet. Nemesak Debrecen, hanem Pécs, Szeged, Kassa és Pozsony is egyetemet fog kapni.

(Mit mond Kossuth?)

Később Kossuth Ferenc is megjelent a pártkörben. Zajosan megéljenzték. Kossuth a bankkérdés dolgában hozzá intézett kérdésekre nem is reagált, csak Popovicsnak arra a kijelentésére, hogy a kartellbank tervét ő készítette, mondotta Kossuth:

— Popovics készítette a kartellbank tervét, de én sokban átjavítottam és így került a tárgyalás elé.

Kossuth a házelnök beszédéhez hasonlóan a választói jogot hozta előtérbe és kijelentette, hogy az önálló bankból nem lehet engedni. Ezekben kell a békés kibontakozás alapját keresni olyan értelemben, hogy ha lehetséges, a függetlenségi párt vegye át a kormányzást.

A képviselők megéljenzték Kossuthot.

— Éljen Kossuth miniszterelnök — kiáltották.

Kossuth mosolyogva legyintett kezével és lecsillapítva a lelkesedőket, titkára, Pallay Sándor kíséretében eltávozott.

Amiről beszélnek.

Ha a nevelőnő nagyon bájos...

A női szépség varázsáról, mindenható és mindent mozgató erejéről alkotott teóriák esődtök mondtak. Nem egy újabb elmélet döntötte meg azt a matematikai erejű igazságot, hogy a kínai falat nem az idegen kultúra, hanem az idegen nők szépsége fogja ledönteni, hanem az élet, a maga rideg és félremagyarázást nem tűrő eseményeivel. Az alább elmondandó valóság igazolja Nietzsche, aki az összes értékek újra értékelését tartja a konvencionális hazugságok kiirtásának alkalmas elszerszámul. Aki azt vallja, hogy a nő szépsége az ő legnagyobb ereje, az ő boldogulásának leghatalmasabb emeltyűje, az kénytelen lesz bünbánóan beismerni, hogy a nő szépsége boldogulásának akadálya, gyengesége és — szerencsétlensége.

Egy tizenhétéves esztendőszűs feltűnő szépségű németországi leányt bámult meg ma az aradi korzón mindenki, akinek van érzéke a természet remekműveit iránt. Csak ma tűnt fel az avatott tollra méltó hölgy bájos alakja és máris városzerte érdeklődtek iránta. Két bájos gyermek társaságában jelent meg a déli és a kora esti órákban az Andrássy-téri sétányon. A gyermekek egy előkelő aradi állami tisztviselőnek félkettő kinevei, akik mellé a germán Vénuszt nevelőnői minőségben szerződötték.

Aki kutat, az talál. Már első nap igen sokan szerettek volna a közelébe férközni, mert sokakat vonzott az a nem mindennapi intelligencia, ami a nevelőnő magaviseletéből sugárzott. Keresték, kutatták, ki ő és mi a vele való megismerkedésnek módja. Az első kérdésre kaptak feleletet. Elmondtuk, hogy a ragyogó jelenség miért gazdagította az aradi szépek táborát. De a kíváncsiak tovább nem jutottak. Minden kísérlet megheiusult azon a tiszteletre méltó hidegségen, mellyel a vérbeli urinő tudja magától távol tartani a közeledni akarót.

A szép nevelőnő már az első napon izgatónak volt az aradi Don-Juonok előtt. Az urnője azonnal fölismerő ezt és rögtön megállapította, hogy a nevelőnője feltűnő szépsége

kellemetlen lehet a családnak. Gondolta, hogy a gyönyörű leány nem tud majd ellentánni az aradi csapodár férfiak ostromának. És ez tragédiát jelent rá nézve; a tragédia pedig kellemetlen a családnak. Ma már ki is jelentette a barátai között:

— Ezt a leányt nem tűrhetem meg a háznál. Ez a leány olyan szép, hogy az már — kellemetlen.

A gyönyörű nevelőnő tehát el fog tűnni az aradi korzóról, az aradi sétahelyekről. El kell hagynia Aradot, mert nagyon szép. Ime, így vált a szépsége boldogulásának akadályává, gyengeségévé és — szerencsétlenségévé.

Panamázik

a képviselő felesége.

Simkó Józsefné pöreiből.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, április 28.

A képviselőháznak állandóan van egy alakja, akire a vidám honatyák jó vagy rossz humoruk özönét szokták rázudítani. Most Simkó József professzor képviselő személyiségét tisztelik meg ezzel a szerencsével. A tanár ur nagyon jámbor ember. Bár a kezelőjére írja le beszédeit, ezek a szónoklatok nem ártanak meg senkinek. Nevetnek rajta, közbeszólásokkal zavarják „magvas” előadását, végül gratulálnak neki szép sorjában. Elsőnek a miniszterelnök. És Simkó boldog. A felesége — aki elegáns toalettjében a képviselők részére fenntartott karzaton szokott megjelenni — szintén boldog. Simkóné ép oly járatos a politikában, mint férje a fizika tudományában. A politikusok vezéralakjait kitűnően ismeri. Szóval Simkóné ügyes asszony, aki tudja azt, hogy a politikai összeköttetéseket némely esetben jövedelmezőleg lehet gyümölcsösztetni. A nagy nő elhatározta, hogy a professzor ur helyett akcióba lép. Elég ambícióval kezdte. Csak a mult hetekben irták meg ő nagyságáról, hogy Wekerle miniszterelnökkel együtt utazott. Precedenst teremtett a vállalkozó szellemű embereknek, hogy hol lehet elesipni a minisztereket, ha valamit ki kell járni és azok elzárkoznak a protektorok előtt.

Egy érdekes perét tárgyalta ma a budapesti törvényszék Simkónénak. Panamáról van benne szó. Klein Gyula budapesti lakos kereskedő beperelte Simkó József országgyűlési képviselő feleségét a miatt, hogy Simkóné 300 koronát kért és kapott tőle arra a célra, hogy részére egy trafikengedélyt fog kijárni. A kérvény nem járt sikerrel. Mikor Klein visszakövetelte pénzét, Simkóné azt mondotta neki, most már olyan összeköttetései vannak, hogy a kérvény sikere biztos, adjon be újabb kérvényt. Egyben ajánló levelet adott neki Nagy Dezső országgyűlési képviselőhöz. Klein beadta a kérvényét és 1440 koronáért a biztos siker reményében, már üzlethelyiséget is bérelt. A kérvényt másodszor is elutasították.

Klein Gyula erre ügyvédje útján pert indított Simkó Józsefné ellen, akit a járásbíróság el is marasztalt a 300 korona visszafizetésében. Felelkezés folytán ma tárgyalta az ügyet a budapesti törvényszék, mely indokainál fogva helyben hagyta az elsőbíróság ítéletét.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

Musta Filaret Aradon.

Látogatás a karánsebesi expüspöknél.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 23.

Ma délelőtt Aradra érkezett a magyarországi román egyház egyik régi tekintélyes szereplője, s a legutóbbi nemzetiségi politikai események ismert alakja, akiről a lapok heteken át írtak. Ez: *Musta Filaret*, karánsebesi arhimandrita, akit az elmúlt hetekben püspökké választottak, de a választást a király nem erősítette meg. Így legközelebb új választás lesz, amelyen talán ismét *Musta Filaret* tűnteti ki a zsinat ragaszkodásával és alkalmasint újból őt választja meg. A király megsemmisítő határozatáról sokat írtak és még többet beszéltek. Azt hiszik, politikai okai vannak, mások *Musta Filaret* öregségét és azt hozzák föl a meg nem erősítés okául, hogy az arhimandrita nem tud magyarul.

Az expüspök ma Aradra érkezett s ezt az alkalmat fölhasználta az *Aradi Közlöny* munkatársa, hogy magától *Musta Filarettől* tudja meg a megsemmisítés okát.

A mindenképen érdekes látogatásról a következőkben számol be munkatársunk:

Az agg főpásztort olyan hírek előzték meg, hogy megközelíthetetlen az ujságok számára s a legexotikusabb aggastyánok közé tartozik. Délután félkettő volt, hogy a *Fehér Kereszt* negyedik számú szobájának ajtaján bekopogtam. Az ajtó zárva volt. Néhány pillanat múlva megjelent a küszöbön egy alacsony termetű, övig érő, fehér szakállu papi ruhába öltözött aggastyán, akinek olyan hatalmas a szemöldöke, hogy abból a mai fiatalok-hordta angol bajusz tiz is kitelne. Kék szeme csaknem elvész a szemöld-erdőségben.

— Mi tetszik? — mondta olyan hangon, amiből ezt is érthettem: „Ki az ördög hívott!” Megmondtam ki vagyok.

— Azért jöttem — mondtam még mindig a félig nyitott ajtóban kívül állva.

Nem engedte, hogy befejezzem.

— Én nem akarok senkivel beszélni.

— Csak pár pernyi türelmet kérek. Én ujságíró vagyok.

— Hátha ujságíró is. Nekem jogom van aludni. Én most alszom.

— Most nem alszik főtisztelendőséged, most haragszik.

Elmosolyodott a haragos tekintete.

„Most már rendben van a dolog” — gondoltam. És így folytattam:

— A városban a legkalandosabb híreket hallottam főtisztelendőséged ideutazásáról.

— Kalandos híreket? Az én utazásomnak nincs politikai háttere. Zárdai ügyben jöttem ide, — mondta engedékenyebb hangon. — Különben tessék befáradni.

Odabent elmondta, milyen zárdai ügyben jött és kik érkeztek még Aradra. Amikor az ő nevét diktálta, ezt mondta:

— Az én nevemet csak s-betűvel és nem sz-el tessék írni. A neveket nem szabad magyarosítani.

Kaptam az alkalmon, hogy szólhassak a magyar dolgokról.

— Érdekes, hogy főtisztelendőséged milyen jól beszél magyarul. Pedig azt mondják, hogy a király azért semmisítette meg a püspöki választását, mert nem tud magyarul.

— Hogyne tudnék. — mondta és felragyogott a szeme — amikor a debreceni kollegiumba jártam negyven évvel ezelőtt. Azóta

persze sokat felejtettem, mert tanulni kellett franciául, olaszul, még héberül is tudok.

— Mit szól ahhoz, amit a lapok írtak a választása megsemmisítéséről?

— Nem olvasom politikai lapokat. Csunya masterség a politika. Azért nem is olvasok lapokat. Hallom, hogy a kormány lemondott. Nem olvastam azt se, csak hallottam.

— Es mi az oka annak, hogy Főtisztelendőségedet nem erősítették meg a püspöki székhelyen.

Az agg főpap lemondóan legyintett a kezével:

— Az a csunya politika az oka...

— Ugy tudom pedig, hogy az ön személye akceptábilis volt a kormánynak.

— Igen. De politikai és személyi okok közrejátszottak. *Wekerle* Sándor jó ismerősöm, vizitelt is nálam; szintugy *Apponyi* Albert is. Ők azt mondták: rendben van a választásom. És mégse volt rendben.

— Talán *Burdia Szilárd* az oka?

Bólintott a fejével:

— *Burdiát* is jól ismerem kicsi gyerek korától. Szoktunk beszélgetni. De én nem követtem őt mindenben. Különben neki a zsinaton nincs többsége. De azért nem baj, — tette hozzá mosolyogva, — én már ugyis öreg ember vagyok. Hetven évet éltem már meg. Talán már nem is élek soká...

— És ki lesz az utód? Talán ismét Főtisztelendő urat választják meg?

— Nem tudom. Én nem szeretném.

— Azt mondják, *Hamsea* Agostnak nagy kilátásai vannak.

— Azt tudom, hogy ő is készülődik. Nem lehet előre tudni semmit. A politika csunya dolog, annak útjai kiszámíthatatlanok.

Az elcsapott szultán.

Intimitások *Abdul Hamid* életéből.

Mint valami halottas menet, úgy haladt át ma *Abdul Hamid*, az elcsapott szultán és kísérete Konstantinápoly utcáin. A szerető feleségek közül mindössze tizenegy kicsi nő ment az öreg *Abdul Hamiddal*. Még egy félévvel ezelőtt az elszállított szultán nem gondolt volna arra, hogy a nép fölfegyverkezve áll majd szemben a palotájával. Nem, hogy védje, hanem hogy romboljon. Most érezte első ízben, mit jelent a *Hamidie*-mecset kapuja fölé vésett irás: Ne légy gögös, padisah! Gondold meg, hogy fölötted áll valaki, aki náladnál is hatalmasabb. Mert a végzet sulyosan nehezedett a padisára. Hallania kellett a fegyverek ropogását, a gránátok tompa zaját, hatalmas falak bedőlését és tudta, hogy ez a vég kezdete. A dolgok új rendjét kellett tapasztalnia, egy új rendet, amely kiszakította kezéből a hatalmat, amelyet annyira szeretett *Abdul Hamid*. Milyen csodás dolog is az a hatalom! Mi európaiak nem ismerjük azt. A forrón óhajtott erőt, amelynek oltára embervértől gőzölög. Amelytől milliók sorsa és végezte függ. Milliőktől gyűlölve, milliőktől imádván...

Több volt az uralkodónál a kalifa, szimbolum volt: a *Kelet szimboluma*. Kevesen látták őt. Futólag a szelamlíkon, vagy egy kurta audiencián. És itt nem az igazi *Abdul Hamid*ot látták. Minden mozdulata egy kiszámított szívós akaratnak engedelmességed. Szeretettel méltó, beszédes volt. Ő a megtestesült hatalomvágyás. Aszott kezei, szikár alakja, benyomott, hajlott orra, széles, esontos képe, buja, előretolt alsó ajka az érzéki és kegyetlen ember benyomását teszik.

Mélyen az üregben, sötét sűrű iv alatt a nyugtalan, leselkedő szemek. Mintha vérvörös szemve-

délyek lobognának benne, pedig milyen fáradtak ezek a szemek!

Népe előtt a hatalomvágyó ember már régóta mögyszókött a palotájába. A sulyos vaskapukat lezárta, új erős pántokat veretett rá és kettős fallal vette körül magát. A falakat még acélvassal is megerősítette, hogy az ágyugolyók lepattanjanak róla. A földalatti járatok egész labirintusát csináltatta, hogy legyenek titkos menekülő utjai, ha a veszedelem közeleg. Ha a parkjában egy kis sétautat tett, hü albán serege minden kapuórségot megerősített. Senki nem tudta: annyira szeretik vajjon a szultánt, vagy vigyáznak-e rá, hogy meg ne szökjön. Amíg nem volt hatalma, minden életörömet kihasználta. Amióta uralkodik, utolsó rabszolgája sorsához sülyedt. Senkiben nem bízott, mindenkitől irigyelt egy parányi hatalmat. Nem tett egyebet, minthogy az aktáiba temetkezett. Egy dijnoknál is sulyosabb munkát végzett. Az ételt lepecsételt edényben tálták föl neki, de ő azért mégis friss tojásból táplálkozott. Hála Allahnak, a tojás héján nem szivárogtat át a méreg. A kávé a szemeláttára kellett elkészítenie kiprobált, hü szolgáltnak, akik a cigarettáit is előtte sodorták. A telefont, az elektromos világítást nem tűrt. Hogyis tűrhett volna ilyen csodás dolgokat magánál. Amelyek ezer mértőföldre közvetítettek szavakat — árulást — és világosságot.

A háremével sem törődött sokat. Gyönyörű cserkesz és georginai nőket kapott ajándékba: meg se nézte őket. A rabjai voltak és elsenyvedtek a tunyaságtól a gyönyörű leányok.

Az életéről megfledkezett *Abdul Hamid* és ime az élet megboszulta magát rajta.

Egy ismert keleti tudós érdekesen írja le a szultán háremét, amelyet a misticismusra hajló nyugat, izgalmas titok szentélyének tart. A hárem voltaképpen nem más, mint a szultán palotájának a hölgyektől lakott része. A hárem legbecsültebb és legelőkelőbb hölgye a szultán valideh, a szultán anyja, aki előtt, ha kocsiában a szelamlíkra hajtat az őrség tiszteleg. *Abdul Hamid* szultán szülőanyja már nincs életben. Ormény rabszolgán volt s a szultán teljesen ő hozzá hasonlít. Ha az igazi anyja már nincs életben, — amint az jelenleg is van — akkor a dajka, a *Süt Ama* s ennek halála után *Taya*, a nevelőnő a szultán valideh. A mostani valideh nem a *Yildiz-kioszkban*, hanem a közeli *Nisantashan* lakik. Nincs semmi befolyása, de annál hatalmasabb a fia, *Ismet bég*, aki *Abdul Hamid* főruhátárosa.

Rangban a kincstárnoknők — *Chasinede Hanum* — következnek a szultán valideh után. A szultánnak vagy elődjének leányait a „császárfenség” címzés illeti meg és mindegyikük önálló háztartással bír. A szultán hites feleségeinek hivatalos címük: *Kadine efendi*. Jelenleg a szultánnak csak egy törvényes felesége van és ez testvére *Riza bég* cserkesz őrnagynak, *Ahmed* bég ket bég ezredesnek és *Aarif bég* kamarás feleségének. Amint egy háremhölgy *kadine*-vé lesz, azonnal új nevet kap. A szultánnak csak négy *kadine efendije* lehet, ezeket az *ikbal-chassekik*, kegyencnők sorából választják. A *chassekik* mindegyik anyák, az *ikbalok* csak később lesznek azok, ha ugyan lesznek. A *gjosdek* fiatal leányok, akik a padisah a szemét legelteti, azaz oly háremhölgyek, akik csak később fogják a szultán kegyét megnyerni. Amint megnyerték, rögtön *ikballá* vagy *chassekivé* lesznek. A szultán mindegyikét végigsétált a háremen, de az utóbbi időben fásult arca birodalma legszebb leányainak láttára sem derült fel. Az a tizenegy háremhölgy, amely ma vele mentek, legkedveltebb „feleségei” voltak a vén bűnösnek.

Büntetnek az ifju-törökök.

Abdul Hamid eltoloncolása. — Tömeges letartóztatások.

Távirati tudósítás.

Arad, április 28.

A régi szultánt ma délben elszállították Konstantinápolyból és Szalonikiben helyezték el. Az eltávolítása olyan módon történt, mint amikor a magyar hatóságok illetőségi helyére toloncolják valamely városból kitiltott gonosztevőt. Abdul Hamid még mindig az életéért remeg, mert attól fél, hogy a boszuálló ifju törökök kivégzik.

Az új szultán ma nyilatkozott egy angol újságíró előtt. A haladás és felvilágosodottság hívének mondotta magát.

Mai távirataink ezek:

Abdul Hamid sorsa.

Konstantinápolyból táviratozzák: (Délután 10 óra.) Hírlík, hogy Abdul Hamid, amidőn kijelentette, hogy a Csiragán-palotában akar lakni, hozzátette, hogy e palotát azért választja, mert ott életének legszebb időszakát élte át. Abdul Hamid továbbá azt kívánta, hogy ne az utcákon, hanem a kerteken át vigyék oda. Ez volt, úgy látszik, a főök, amiért a palotát választotta. Abdul Hamid a bizottsághoz és később környezetéhez ismételt az az kijelentést tette, hogy a fordulatot kizmetnek tekinti és úgy látszik, tényleg fatalisztikusan belenyugszik sorsába.

Konstantinápolyból táviratozzák: Sok jel emellett szól, hogyha Abdul Hamid a szombati harcok előtt a felizgatott csapatoknak egyik fiával megüzente volna, hogy ne fejtse ki elmentállást, ennek meg lett volna a hatása, vagy pedig még a harc elején ebben az értelemben interveniált volna, az ellenállás megszűnt volna és a szalonikii csapatok elkeseredése nem ért volna el oly magas fokot és a szultán is megmaradhatott volna trónján. Ha a trónváltás ovábbi hatásai egyelőre nem láthatók, elvárható, hogy az megnyugtató hatással lesz az igen izgatott kedélyekre és a kritikus belső helyzetre, valamint elő fogja mozdítani Törökország tovább fejlődését. Egyes kedvezőtlen örülmények hatása, amelyek a török elemek örében is kedvezőtlen hatást tettek, mint pl., hogy a trónfosztás kérdését a nemzetgyűlés tárgyalta, amelyhez a keresztények is tartoznak, hogy továbbá a macedón hadseregben, mely közvetve a detronizálást előidézte, keresztény önkéntesek is vannak, lassanként bizonyára el fog tűnni, vagy azt az új szultán umborsága el fogja feledtetni.

Konstantinápolyból táviratozzák: (Délután fél 11 órakor). A Yéni Gazetta jelentése szerint Galib ezredes rendőrségi és rendőrségi főfelügyelő gnap este közölte Abdul Hamid szultánnal, hogy Szalonikiba fogják vinni. Abdul Hamid azt válaszolta, hogy nennyiben életét és vagyonát megméli, kész már ma este is elutazni. z Ertogrul yacht be van fűtve és dulásra készen áll. Abdul Hamid szalonikiban a Villa Alatiniban fogkni.

Londonból táviratozzák: A Daily legraf konstantinápolyi tudósítója enti: Abdul Hamidot ma reggel t képviselő és két szenátorból álló zottság elé állították. Mikor a detnizált szultán meglátta a bizottsá t, nagyon megijedt:

— Mit akartok tőlem — mondotta — miért akarjátok az életemet? Har-

minhárom évig uralkodtam, miért akarjátok az életemet.

Semmi válasz.

— Harminc évig — folytatta Abdul Hamid — mindig emberségesen és jól bántam az öcsémekkel. Helyemben minden más szultán megölette volna. Megteszek mindent, amit akarok, csak életemet kimélték.

A könyörgésre nem volt semmi válasz.

Abdul Hamid ezután arra kérte a bizottságot, hogy a Csiragán palotában lakhassék.

Abdul Hamid elszállítása.

Konstantinápolyból táviratozzák: (Délután fél 12.) Abdul Hamidot ma 11 óra 55 perckor udvari különvonaton Szalonikibe szállították.

Féltenként órákor indult el Abdul Hamiddal az udvari kocs. A pályaudvaron elsőnek ő szállt ki a kocsiból. A detronizált szultán egyszerű polgári ruhát és sötét felöltőt viselt. Abdul Hamid teljesen nyugodtan viselkedett a pályaudvaron, semmi sem árulta el benső felindulását. A szultánt senki, még kézmozdulattal sem üdvözölte. Halotti csönd volt, csak akkor üdvözölte néhány tiszt, mikor kezét homlokára tette. A szultán kíséretében volt 12 és 10 éves két fia. A szomszéd kocsiban foglalt helyet az a 11 szép fiatal háremhölgy, akik osztoznak Abdul Hamid száműzetésében. A háremhölgyek áttetsző schált viseltek. Rövid selyem szoknyájuk alól kilátszottak a harisnyák és a formás kis cipők. A hölgyek igen jókedvűek voltak, vidáman élvezték a szabadság örömeit. Elénken beszélgettek. Abdul Hamid lebbentette félre a függönyt, mikor magának vizet, fiának cigarettát kért. A vonat 11 óra 50 perckor indult meg és Szalonikiig egyszer sem fog megállni.

Konstantinápolyból táviratozzák: (Este 9 óra.) A legújabbban elterjedt hírek szerint Abdul Hamid szultánnak meghagyják ötszázmillió franknyi magánvagyonát és havonta ötvenezer frankot biztosítanak neki az állampénztárból.

Az új szultán nyilatkozata.

Londonból táviratozzák: V. Mohamed, új szultán a Daily Mail konstantinápolyi tudósítóját fogadta ma. Az új szultán európai viseletet hord, de olyant, amilyen 15 évvel ezelőtt volt divatban. A 65 éves ember haja még teljesen fekete. A hírlapíró felséges urnak szölitotta.

— Ez nem illet meg — mondotta az új szultán — egyelőre még nem vagyok felség, csak császári fenség. Nagyon örülök, hogy ön meglátogattott. Anglia nekem mindig barátom volt. Ön az első európai, aki harminc év óta a szemem elé került és az első újságíró, akit életemben valaha láttam. Nagyon köszönöm, hogy eljött most, a történelmi fontosságú pillanatban. Azt mondták, hogy gyöngé elméjű vagyok. Ha Mohamed megengedi, minden erőmből azon leszek, hogy segítsek Izlam sorsán. A világsajtónak és különösen az angol sajtónak nagy hivatást kell teljesíteni a felvilágosultság előbbrevitelében.

En meggyőződésből mindig igaz barátja voltam a felvilágosultságnak, haladásnak és szabadságnak. Mindig meghallgattam a lelkiismeret szavát, hiszen megtartottam a kórán rendelkezéseit és a mai parlamenti intézménynek vagyok a híve. Meggyőződésemtől nem tértem el. Az új török mozgalomnak vagyok a híve.

Új trónkövetelő.

Konstantinápolyból táviratozzák: Abdur Ramin herceg, a szultán kedvence fia Kisázsia utazott. Hír szerint csapatokat gyűjt. Azt hiszik, hogy a herceg magát akarja szultánná proklamáltatni.

A megtorlás.

Szalonikiból táviratozzák: Nyolcszáz lázadó érkezett ide, akiket büntetésből kényszer munkára ítéltek. A sok magasrangú letartóztatott között van a szultán elsőtitkára és első háremőre is.

Konstantinápolyból táviratozzák: A haditörvényszék igen gyorsan dolgozik. Huszonnégy óra alatt 200 tisztet, 200 altisztet és 70-80 spiclit ítéltek el.

Keresztény önkéntesek Konstantinápolyban.

Belgrádból táviratozzák: Szalonikiból érkezett hivatalos jelentés tudatja, hogy a szalonikii ifju-török bizottság a mult szombaton Konstantinápolyba küldte a bizottság előtt jelentkezett önkéntes albán, görög, szerb és bolgár csapatokat. Az önkéntes csapatokat jobbra a volt macedonai bandák tagjaiból állították össze, akik a török alkotmány védelmére abba hagyták az áldatlan testvér- és törökellenes harcot, s miután a török birodalom keresztényeinek is főérdeke, hogy a török alkotmány épségben fennmaradjon, az ifju törököknek mind felajánlotta segítségét. A bolgároknak Szandenszki és Ponica ismert bandavezérek a parancsnokuk, a szerbek egyes vojvodák vezetésével vannak. Egy ötszáz főből álló montenegrói csapat is jelentkezett Ivánovics Jovo vojvoda vezetésével. A keresztény önkéntesekhez három ezer törökországi spanyol zsidó is csatlakozott. A keresztény önkéntesek száma huszezer, kiknek fővezérletét Enver bej vette át. Enver bej a Szan-Stefánóba érkezett keresztény önkénteseket a külföldi követségek, konzulátusok és magánvállalatok védelmére rendelte ki.

Az új szultánról.

Resad Mohamed, aki V. Mohamed néven tegnap óta a török birodalom szultánja, 65-ik életévében van. Általában jóakaratu, nem valami nagytehetségű, de nem is erőszakos embernek ismerik. Némileg jártas a francia nyelvben és különösen ismeri az arab és a perzsa nyelvet s irodalmat. Hosszabb ideig lakott Maslak egyik palotájában, ahol testvérbátyjának, Abdul Hamid szultánnak kémei valóságos fogolyként őrizték. Később a szultán a Bosporus európai partján rendezett be neki egy kastélyt. A nyarat rendszerint Kurbalidere egyik csinos kioszkjában töltötte családjával: két feleségével és öt gyermekével.

Akiknek alkalmuk volt Resad herceggel érintkezni, tudják, hogy ő Törökország politikai és gazdasági viszonyairól nem nyilatkozott, miután a tavalyi júliusi forradalomig nem volt szabad érintkeznie egy államférfiával sem. Olvasmánya is a Yildiz-kioszk szigorú cenzúrája alatt állott. A külvilág eseményeiről leginkább nejeinek idegen háremekben való látogatásából tudott. Ezek a látogatások tartották fenn a

herceg baráti viszonyát a török előkelőségekkel is.

Bátyjával való érintkezése rendkívül feszes volt. Évente csupán egyszer, a Beiram-ünnep alkalmával látogatta meg a szultánt.

Politikai magatartása — amennyiben ilyenről beszélni lehet — mindvégig korrekt volt. Bátyja uralmával szemben a passzivitás álláspontjára helyezkedett. 1906-ban gyenge szélütés érte, melyet azonban most már teljesen kihevert. Határozott, komoly és korán megöregedett ember benyomását teszi, akinek szívjósága a legszimpatikusabb színben mutatja az idegeknek. A török alkotmány születése napján tavaly július 24-én, megnyiták börtönének ajtajai és ő volt az egyedüli herceg, aki az Aja Szofiában a szultánért az ugynevezett pénteki imát elmondotta. Ez az ima abban áll, hogy az imádkozó magasra emelt karddal az imázmolyra lép és így mondja el imáját annak kifejezésére, hogy Konstantinápolyt a kalifák a kard hatalmával hódították meg, s azzal tartják fenn. Így akarta a herceg is demonstrálni azt, hogy Törökország ereje a katonaságból van.

A múlt évben történt, hogy bizonyos érdekes csoportok összeesküdtek a herceg elpusztítására, vagy legalább is azt akarták elérni, hogy mondjon le a trónöröklési jogáról. Ez az összeesküvés nem sikerült, s így nem a szultán elsőszülött fia, Jusuf Izzeddin, hanem Resad effendi lett Törökország új uralkodója.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Boszorkányvár, operett. (B. bérlet)
Péntek: Lucifer, színmű. Gál Gyula vendégfelléptével. (C. bérlet).

Szombat: A föld, színmű. Bemutató előadás. Gál Gyula vendégfelléptével. (A. bérlet.)

Vasárnap: Este: Rendes helyekkel. Előmultharangok, színmű. Gál Gyula vendégfelléptével. (B. bérlet).

* **Alapkötetét a király jelenlétében.** Rendkívül érdekes mozgóképét mutat most be az Uránia színház. A kép a bécsi gyermekmenhely alapkövetelésének ünnepségéről készült, melynek nagy díszét a király személyes jelenléte adta meg. A magyaroknak, különösen a vidékieknek oly ritkán nyílik alkalmuk a felségét látni, hogy már ebből a szempontból is szenzációs látványt nyújt a kép, mely ő felségét élethűen állítja elénk. Diszruhába öltözött iskolásgyermekek sora között érkeznek meg Rajner és Frigyes királyi hercegek, majd rövid vártatva a király, akit a bécsi főpapság fogad, mögötte lépked Lueger, Bécs főpolgármestere, az osztrák miniszterek és a kíséret. Látjuk, amint szerkelt tart a király, azután a közönség lelkes ovációjától kísért távozását. Az impozáns kép még csak csütörtökön szerepel az Uránia műsorán. Az Uránia mostani műsora a közönség legnagyobb tetszését nyerte ki, amit bizonyít az a nagy érdeklődés, mely az Uránia minden egyes előadása iránt megnyilatkozik.

* **Előfizetési felhívás.** Nemsokára kikerül a sajtó alól „Sóhajok” című verskötet, melyre b. megrendeléseket elfogadok. A könyv ára 2 korona 50 fillér, bolti ára magasabb lesz. Szíves megrendeléseket mielőbb kérek, hogy a nyomandó példányok mennyiségéről tájékozva legyenek. A könyv májusban jelenik meg. Czáró János állami tanító, a „Nemzeti Népművelés főmunkatársa. Székelykeve (Temesm).

* **Gál Gyula vendégszereplése.** Az ideai színen négy utolsó estélyét Gál Gyulának, a budapesti Nemzeti Színház kiváló művészeének a vendégszereplése tölti ki. A művész pénteken a Lucifer című színműben lép fel. Szombaton A föld című színmű premierje lesz, amelynek egyik főszerepét Gál játssza. Vasárnap este másodszor kerül színre A föld, hétfőn, az utolsó napon pedig Az elmúlt harangok van műsorán, amelyben Gál Tedoresku pópát, egyik legkiválóbb szerepét játssza.

* **A Royal-Orfeum.** — amelynek páratlan műsorát mindenfelé mint Budapest egészen különleges szenzációját ismerik és dicsérik. — Állandóan zsúfolt házakat vonzó áprilisi műsorába az utolsó hétre egész sereg kolosszális sikerű új számot iktatott be. — Ezek között a legnagyobb népszerűsége tarthat igényt a Vörös május című fenomenális bohózat amely előreláthatólag méltó társa lesz a Julesa úgy van, és az Ágyról-ágyra című daraboknak. — Soha budapesti színház vagy mulató talán hónapok hosszú sora alatt együttvéve sem hozott annyi harsogó nevetést és tomboló tapsot, mint amely e három elképzelhetetlenül és felülmúlhatatlanul komikus bohózat előadását kíséri. A Royal-Orfeum e három slágere mellé még 16 elsőrendű attrakciót csoportosít amelyek között Varjas Antal új cigányutánzata és Solti Hermin új kuplei tetezik a gyönyörű sikert. — Május 1-én új szenzáció vár a Royal-Orfeum közönségére: a teljesen új magyar programon kívül a bécsi „Hölle” kabaré teljes ensembejét hozza vendégjátékra az igazgatóság. — A bécsi kabaré műsorának legjobb számait adja elő: egyfelvonásos bohózatokat, zenés vaudevilleket, kis operetteket és világhírű apró zeneszámait. Mella Mars-sal, Oesterreicher Rudolfal és az igazgatópárral a Natzler testvérekkel a zongoránál pedig Laszky Béla végzi a kíséretet. — A Hölle vendégjátékára, melyet óriási érdeklődés előz meg, már is tömegesen vásárolják a jegyeket.

PÜSPÖKÖK HARCA.

— Mi van a naptár mögött. —

(Fővárosi levél.) Az elmúlt napok szenzáció-tömegében egészen észrevétlenül húzódott meg egy szürke hír arról, hogy a két magyar katolikus egyház a naptár egyesítés körül döntő harcot folytatott egymással. A hírnek nagy jelentősége van, mert nemcsak a két klérus egész papságát érdekli, de a hívek körében is nagy forrongásokat okozott.

A magyarországi katolikus egyházakat: a római, görög, ruthén és görög-román katolikusokat az oltáryelven és a papi hierarchia egynemű lényegtelen kérdéseinek kívül misem választja el. A dogmában nincsen eltérés, valamennyien a pápát vallják legfőbb uruknak, de a római katolikusokat régóta háborgatta már egy elintézetlen ügy, a naptár-egyesítés kérdése. A görög katolikusok a keleti naptárt használják, a rómaiak a most érvényben lévő polgári naptárt. Legújában maga Vaszary Kolos hercegprímás vette kezébe a naptár-egyesítés ügyét, de a két évszázad óta folyó harcot most se lehetett dűlőre vinni. Időközben a legjobb uton volt a dolog, már Firezák Gyula munkácsi püspök ki is hirdette a naptár-egyesítést, de utóbb a románok meggyújtották a megegyezést. Eddig is ők voltak akadályozói a tervnek és mikor már Firezákon kívül Vályi János, az eperjesi töruthén püspök, Drohobeczky Gyula kőrösi (Szlovénia) püspök, sőt maguk a román egyházfők és pedig Mihályi Viktor, a balázsfalvi érsek, Szabó János szamosújvári, Radu Demeter nagyváradi és Hosszu Vazul lugosi román püspökök is látszólag beleegyezésüket adták, a rég vajdudó terv hirtelen megbukott.

Rómában nagy örömmel fogadták a püspökök közös konferenciájának határozatát, mert az új naptár segítségével megszűnnék a görög unitus egyházak keleti jellege és véget érne a keleti szentek tisztelete is. A temérdek görög és szláv szent úgysem férhet bele a Gergely-naptárba s a naptár-egyesítés következményeképpen nem maradhatna el a keleti szentek háttérbe szorulása. Az unitárius főpapok részéről Firezák püspökre esett a megbízás, hogy hivatalosan is bejelentse a naptáruniót. Firezák ezt meg is tette, de ekkor váratlanul kiderült, hogy a püspökök dezavualták román főpaptársait.

Mihályi Viktor érsek a román püspökök nevében közölte Firezákkal, majd a hercegprímással, hogy a román főpapok elejtették a naptár-egyesítés tervét. A kifogásuk az volt, hogy a kérdés még nem érett meg és hogy egy-két év kell még hozzá, míg a naptár-egyesítés ügyének meg tudják nyerni az alsó papságot és a népet. A románok azonban máris tudják, hogy a Gergely-féle naptárt sohasem fogják elfogadni. Nem egyházi szempontból, hanem politikából. Nem akarnak még jobban összeforrni a magyar katolikus egyházzal.

Mikor Vaszary megtudta, hogy a román főpapság hirtelen cserbehagyta az egyezséget, így nyilatkozott:

— A pápa csak akkor hagyja jóvá a naptár-egyesítést, ha az összes magyarországi görög katolikus püspökök kérelmezik kivétel nélkül. Az lehetetlen, hogy az egyik egyházmegyében Gergely-naptárt használjanak, másokban az ő-hitű kalendáriumot. Inkább lemondunk az egész dologról.

A naptár-egyesítés gyakorlati fontossága nyomban érthetővé válik, ha tudjuk, hogy a római katolikusok és a görög katolikusok ünnepei nem esnek össze. Ez különösen az iskolában és katonáknál szembetűnő. A differenciák azonban főmaradtak és az üdvös reform egyelőre a kutba esett.

Az aradi textil-gyár megalapítása.

Befejeződtek a részvényjegyzések.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 28.

Május hó 11-én, kedden lesz alakuló közgyűlése a „Hungária” aradi pamutáru-gyár részvénytársaságnak. A 2,200.000 korona alaptőkével alakuló textilgyárnak alapítói: Haefele János elsassi gyáros, a budapesti Deutsch Ignác és fiai cég és az aradi Neuman Testvérek cég tudvalevőleg az aradi takarékpénztárakat is bevonták az alapítási munkálatokba és így sikerült elérniük, hogy a nagyjelentőségű iparvállalatnak Aradváros közönsége is részese lehessen. A takarékpénztárak által kibocsátott részvényjegyzési felhívásra Aradról és a megyéből számos aláírás érkezett, úgy, hogy a most lejárt határidőig a részvényjegyzők már tuljegyezték a tőkének azt a részét, amelyet az alapítók eredetileg a közönség számára konempláltak.

A történet részvényjegyzések közül ma ezeket közöljük:

Az Arad-Ušanádi Gazdasági Takarékpénztár ivén jegyeztek többek közt: Az Arad-ésanádi tp. 100 darab részvényt azaz (egy részvény névértéke 500 korona.) 50,000 koronát;

Blaskovich Ernest földbirtokos 50,000 koronát,

Károlyi Gyula gróf főispán 20,000 koronát,

Szapáry István gróf földbirtokos (Alberti-Irsa) 10,000 koronát,

Bréda Viktor gróf 10,000 koronát,

Urbán Iván 12,500 koronát,

Vásárhelyi Dezső 10,000 koronát,

Zselensky Róbert gróf 10,000 koronát,

Bohus László báró 10,000 koronát,

Simay Aladár (Ábrány) 6000 koronát,

Fábry Sándor dr.,

Heinrich Sándor,

Parecz Béla dr.,

Friebeisz Miklós,

Purgly János,

Vásárhelyi Józsi,

Purgly László,

Purgly Lászlóné,

Fábián László,

Nachtnébel Odön 2500—2500 koronát,

Tüdös Béla 3000 koronát stb.

Az Aradi Első Takarékpénztár ivén jegyeztek összesen körülbelül 80,000 koronát.

Az Aradi Ipar- és Népbank ivén jegyeztek többek között az Aradi Ipar- és népbank 50,000 koronát,

Tagányi Sándor dr. 20,000 koronát,

Stern Cecília 4000 koronát,

Kintzig Géza,

Freud Fülöp 2500—2500 koronát, stb.

A Viktória takaré- és hitelintézet r. t. jegyzett 30,000 koronát.

Az Aradi Központi Takarékpénztár r. t. ívén jegyezték 45,000 koronát, melyből 30,000 koronát maga az intézet irt alá.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár r. t. ívén jegyezték összesen 100,000 koronát.

Milán király szerelmei.*

A királyi szó.

Száva ünnepének reggelén kinos szenzációval kedveskedett a város népének Perics szerkesztő lapja. „Ki a legnagyobb tolvaj ebben az országban?” volt a cikk címe. „Kié a legelvetemedettebb család?” volt a cikk alcíme. Szólt pedig a cikk Milutinovicról, (Milovanovic, a jelenlegi külügyminiszter, a miniszteri tárcát viselt államférfiről, kinek kristálytisza jellemét évtizedeken át elismerte mindenki.)

— Gázság! — kiáltozták első pillanatban.
— Mégis csak sok, — mondták aztán.
— Nagy vakmerőség ilyesmit írni, ha nem igaz!

— Hm, ha nem igaz? De vajjon nincs-e alapja a dolognak? Nagy lábon él, nagy családja van, vagyona nem volt. Hm. No, de ezt sem hittük volna! Hm, hát Milutinovic is?

Már mások tódították a dolgot:
— Erőszakos, jellemtelen ember volt mindig. En ezt már régóta mondtam. Gazember! Az ilyesmit nem szabad tenni. Hej, fránya legény ám ez a Perics.

Dél felé a tömeg hangulata már kimondta Milutinovicra az erkölcsi halált. Ekkor újabb szenzáció történt.

Milutinovic fia provokáltatta a szerkesztőt, ki nem volt hajlandó lovagias elégtételt adni, lévén elvi ellensége a lovagias ügyeknek.

Erre a fiatalember egy erős botot vett magához és a korzó kellő közepén eldöngötte Perics szerkesztőt. Az revolvert húzott elő, de lövése egy munkást talált el.

Mint egy méhkas, zsongott a főváros az izgalomtól, lázasan, kiabáló tömegek gyűltek össze az utca során — lehetetlen volt észre nem venni, hogy egy láthatatlan kéz intézi az egész forrongást. Lázitók beszédek tartottak a néphez, mely már amúgy is fel volt izgatva az események hatása alatt.

Midőn alkonyodott, a lázitók kiadták a jelzőt:

— Menjünk Milutinovic háza elé!

A tömeg felfegyverezve, kövekkel ellátva, bõmbólve, ordítva vonult annak az embernek háza elé, ki tegnap még nemzeti bálvány volt.

— Vesszen az áruló! Kötélre a tolvajjal! Vesszen a gazember!

Kövek csörömpöltek az ablakon, egyszerre feltáruhtak az összes ablakok és a nagyterem csillárjainak fényében megjelent Milutinovic, nyugodt, bánatos arccal, kezében a gyászt jelentő viaszgyertyával. A tömeg elhallgatott. Milutinovic érces hangon beszélni kezdett:

— Itt vagyok, testvéreim, ne dobáljatok az ablakra kövel: anyám meghalt félórával ezelőtt, gyász ül ezen a házon! Minden ajtó nyitva van, bejöhetnek! A reám szórt sarat én nem törülöm le, ez ti reátok vár. En becsületes ember voltam világeletemben. Aki engem vádolni akar, állítson a nemzetgyűlés elé! Fölemelt fővel nézek a váddal szembe. Nincs okom félni senkitől. Ha ti meg vagytok győződve, hogy én bűnös vagyok, nyitva minden ajtó, jertek, öljetek meg. Megyek anyám holtteste mellé — imádkozni!

A tömeg pillanatig némán hallgatott, aztán elemi erővel tört ki az ordítás:

— Eljen Milutinovic!

Rengeteg ember tért be a házba, de csak nemzeti szokás szerint: elmenni a holttest mellett, kifejezve a tisztelőt és részvétet.

A hangulat megváltozott:

— A király keze van a dologban. Gyűlöli Milutinovicot, mert az nem akarta engedni, hogy elűzzék a mi jó királynénk! Vesszen a zsarnok király!

Mig Milutinovic ellen vonult a tömeg, rendőrt nem is lehetett látni, most egyszerre a

föld alól teremtek elő a rendőr- és zsandár-csapatok.

Tomboló, viharos tüntetés tört ki, lövések dördültek el és a tömeg legázolva a rendőrköt, vad rohamban tört a királyi palota elé.

A király telefonon értesült a Milutinovic háza előtt történetekről, mikor bejelentette magát Vladics doktor, (maga a szerző: Georgevics Vladen), a király háziorvosa és most minisztere, az egyetlen ember, kivel tegeződött a király.

— Felség, mit tettél? Ez az este elront mindent. En holnap beadom lemondásomat!

— Azt nem fogod tenni. Azt tettem, amit tennem kellett. Milutinovic utjában állott elválásomnak, el kellett az utból háritanom.

— De nem háritottad el! A nép ellened fordult.

— Jó orvos vagy, öreg Vladóm, de rossz emberismerő. Ez a tömeg, mely fejemet követelve, tör palotám felé, mindjárt éltetni fog és még ma ünnepel.

Rettenetes zugás hallatszott fel, az egész város tombolt a palota előtt.

Halálsápadtan lépett be egy gárdatiszt:

— Felséges uram, telefonálhatok-e a tüzés után és talán egy lovasezred után is?

— Felesleges volna. Legyen szives, adja ki a rendeletet, hogy nyitott kocsim álljon elő. Ot gárdista kísér. Tábornoki ruhámat készítsék elő. Kikocsizom!

— Felség...

— Megértette. Igen? Hátra arc, indulj!

Vladics is kérte a királyt:

— Felség, öngyilkosságot követsz el magad és az ország ellen.

— Miért? Szerető népem oltalma fog körülvenni.

A szárnysegéd lépett be:

— Örnagy ur, az erkélyről jelentse a népnek, amit rendeltem.

A másik percben hallatszott a szárnysegéd hangja:

— Felsége a király igen sajnálja a támadást, amely kedvelt hívét, Milutinovicot érte. Már intézkedés történt, hogy a botrány okozója, Perics szerkesztő örökre kitiltassék az országból. A rendőrfőkapitány, ki a tüntetést nem akadályozta meg, el van bocsátva. Ó felsége a király e percben kocsizik Milutinovic ő excellenciájához, hogy sajnálatát fejezze ki.

Dörgő „Eljen a király!” zugott az utcáról és Vladics keserű mosollyal mondta a királynak:

— Felséges uram, nagy színész vagy! Megmenekültél és a legnagyobb ellenfeledből csináltál jó barátot.

A király a Vladics füléhez hajolt:

— Öreg barátom, ha Páris megért egy misét, ez az asszony (a már elvált Jevremovic asszony) is megéri Perics szerkesztő fejét!

HIREK.

Az államvasutak új elnök igazgatója.

Egy érdekes kibuktatás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 23.

Néhány héttel ezelőtt — mint egy fővárosi lap írja — nagy korteskedés folyt a budapesti politikusok és közgazdasági tekintélyek között: megüriült a Nemzetközi Hálókocsi Részvénytársaság igazgatóságában egy hely, melyet eddig Szápáry Pál gróf töltött be. A sok aspiráns között természetesen ott volt az eddigi igazgató, Szápáry Pál is. A Nemzetközi hálókocsi és európai expressz-vonat-társulat-nak a magyar államvasutakkal kötött szerződésének van egy levélalaku kodicillusa, mely szerint az államvasutak joga kijelölni a brüsszeli igazgatóságba egy tagot. A kereskedelmi miniszter levelet irt a hálókocsi-társaságnak s ebben kérte, hogy ismét Szápáry Pál grófot válasszák meg. A dolog rendben is lett volna, de Kossuth magánlevelén kívül hivatalos átirat is érkezett a hálókocsi-társasághoz. Ezt az államvasutak igazgatósága küldte s így hangzott:

Szerződésben megállapított jogunknál fogva a Nemzetközi hálókocsi és európai expressz-vonat-társulat igazgatóságába *Ludwigh Gyula elnökigazgatót jelöljük ki.*

Ludwigh Gyula.

az államvasutak elnök-igazgatója.

A brüsszeli társulat ezek után nem is tehetett egyebet, mint hogy az igazgatóságba Ludwighot választotta be.

Az érdekeltek közt ez a meglepetés természetesen igen kinos hatást keltett és Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter szükségesnek is tartotta, hogy titkárát, Tormay Géza dr.-t elküldje Szápáry Pálhoz s a kellemetlenségért elnézését kérésse. Ez az exküze volt azután az igazi szenzáció. Szápáry Pál gróf megtudta belőle, hogy Ludwigh Gyula a saját kedvéből jelölte magát a miniszter kívánságával szemben igazgatóul.

— Nem is tehetünk ellene semmit — hangzott a magyarázat mert az elnökigazgató már lemondott állásáról s lemondási kérvénye a király előtt fekszik. A hálókocsi-társaság igazgatóságába beválasztatta magát, hogy a veszett fejsze nyeléből megkaparintson valamit.

A fővárosi lap azt is írja, hogy az államvasutak új elnökigazgatója *Kossuth Lajos Tivadar lesz.* Ezzel szemben Kossuth Ferenc a *Bud. Tud.* útján kijelenti, hogy Kossuth Tivadar nem magyarállampolgár és így nem tölthet be itt semmiféle állást, de különben sem reflektál itthon állásokra. — Szápáry Pál kijelentette, hogy a kibuktatási história szösz szerint úgy történt, ahogyan fentebb közöltük.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 29-én az időjárás: enyhe, északon, nyugaton elvélve csapadék, zivatar.

— Az aradi ügyvédi kamarából. Az aradi ügyvédi kamara *Csikó Odón dr.* ügyvédet Arad székhelylyel az ügyvédek lajstromába felvette és *Húke Lajos* békésesabai ügyvédet elköltözése folytán az ügyvédek lajstromából törölte.

— A vesztőhely megváltására. Az Aradi Közlönyhöz a battonyai iparos-íjűség 10 koronát küldött a vesztőhely számára.

— Tanácskozás a román kolostorokról. Ma több román vezető férfi érkezett Aradra az ország különböző városaiból, hogy itt néhány napig tanácskozzanak a román kolostorokról és zárdákról. A tárgyalásokon résztvesznek az ugynevezett kolostor-bizottságok tagjai, s a román kongresszusi delegátusok Aradra jöttek, a többi között *Musta Filaret*, karánsebesi archimandrita, *Babescu Emil dr.* budapesti, *Zigro Miklós dr.* nagyváradi, *Traila Illés* oravicai, *Budintján János* németbogsáni ügyvédek; *Trutia Péter*, *Ungurián Emanuel*, *Hamsea Ágost* hódosbodrogi archimandrita; jelen lesz még a tanácskozásokon *Oncu Miklós* képviselő, a *Viktória* vezérigazgatója; *Hatiego Titus*, *Zepe-niagu Péter dr.* verseci, *Petrovicu István* lugosi ügyvédek. A delegátusok alkalmasint ki-mennek a hódosbodrogi zárdába is, ahol *Hamsea* vendégei lesznek.

— Arad két és fél millió kölcsöne. A *Pesti Napló* írja: Arad város törvényhatósága az aradi két hid építésére 2,400,000 koronás kölcsön felvételében állapodott meg a Jelzálog-Hitelbankkal és még két más fővárosi intézettel. A kölcsön likvidálását azonban a belügy-miniszter meghiusította, a Jelzálog-Hitelbank szerint „formai” valószínűen azonban komolyabb okok miatt. Miután a „formai” okokat sikerült elsimitani, valószínű, hogy Arad városa már a legközelebbi napokban megkapja a kölcsönt, mely tekintve, hogy a Jelzálog-Hitelbanknak nincs valami sok pénze, nem lesz a legkedvezőbb feltételű.

* Újabb részlet *Georgevics Vladen dr.* volt szerb miniszterelnök, szenzációs politikai regényéből.

— **Az eltörölt robot.** A következő sorok közlésére kértek föl bennünket: Tekintetes Szerkesztő ur! Becses lapja mai 97. számában „Az eltörölt robot” című cikkben — felteszem, hogy csak tájékoztatásból és mindenesetre úgy a jelenlegi közuti törvénynek, mint a szóban levő új törvényjavaslatnak felületes ismerése következtében — az állítatik, hogy a tervezett új közuti törvény a járási utakra vonatkozólag „az utépitési szükség megállapítását kiveszi az államépítéssel köréből és bizottságra bizza.” Hát ez merő képtelenség; mert a járási utak kezelése soh' sem tartozott az államépítéssel hatáskörébe, tehát abból kivethető sem volt. Sőt az új törvényjavaslat éppen ezen hiányon is kíván segíteni azzal, hogy a járási utúgyek eddig nélkülözött műszaki vezetésére kinevezendő járási mérnökök irányítását az államépítészeti hivatal főnökére bizza és amely járásban járási mérnök alkalmaztatni nem fog, ott a járási utak műszaki teendőit az államépítészeti hivatalok mérnökei fogják ellátni. Ami pedig a „robot” eltörlését illeti, erre nézve — anélkül, hogy a cikkben említett városi szakközég érdemeit kisebbiteni akarnám, — meg kell említenem, hogy az ugynevezett minimálista adózási rendszer és az egyenes állami adót nem fizetők közmunkájának tervezett eltörlése nem éppen Aradváros ez irányú felterjesztésének következménye; mert az ezen igazságtalan adózási rendszer elleni panaszok országosak és a jelenlegi közuti törvény (1890. évi I. t.-c.) életbeléptetésével azonos keletűek. Arad, 1909. évi április hó 28-án. Keller Izsó, kir. műszaki tanácsos, az aradi m. kir. államépítészeti hivatal főnöke.

— **A szabadkai gyilkosság** Budapestről jelentik, hogy a szabadkai gyilkosság ügyében újabb fordulat nem állott be. Ma a rendőrség Vojta Antalt Budapestről lekísérte Szabadkára, hogy ott szembesítse a vádlottakkal. A budapesti esti lapok erősen támadják a főkapitányságot, mert most elrendelte, hogy Haverda Mária legújabb fényképét mutassák meg annak a párisi áruházbeli elárusítónak, akitől a gyilkosság előtt egy nő — állítólag Haverda Mária — revolvert vásárolt. Azt kifogásolják a lapok, hogy ezt az elárusítót mért nem viszik le Szabadkára a fogságban lévő Haverda Máriához? Ott megmondhatja, hogy fölismeri-e benne a revolvervásárlót.

— **Halálozás.** Hollósi László csász. és kir. 33. gyalogezredbeli nyugalmazott számvéő őrmester meghalt ma Aradon 74 éves korában. Holnap délután 4 órakor temetik Demeter-utca 104. szám alól. Hollósi városzerte ismert ember volt. Amerre csakk megjelent tipikus zupás-őrmester alakja, mindenütt ismerősök üdvözölték. Azt mondják, amikor nyugalomba vonult, tekintélyes vagyona volt. Még nyugdíjazása után is sokat foglalkozott katonai ügyekkel és a megszorult póttartalékosoknak, meg gyakorlat elől bujkálóknak sok szívessegét tett akkor is.

— **Szelhámosság orvosi diplomával.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy a fővárosi rendőrség letartóztatta Révai Manó hírbet szelhámossá, aki legutóbb Offenbányában mint katonaversos szerepelt hamisított diplomával. Ott kör-orvosnak választották meg. A főszolgabírónak gyanus volt Révai és a budapesti egyetemhez fordult, ahol azt a felvilágosítást adták, hogy ilyen nevű ember nem kapott diplomát. Így derült ki, hogy Révai csaló. A budapesti rendőrség megállapította, hogy mint katonaversos egy jönevű kereskedő leányát is eljegyezte és sok pénzt pumpolt ki tőlük. Azt hiszik, hogy Révainak sok család terhel a lelkét.

— **A kínaiak már mielőttünk régen ismerték a legfontosabb találmányokat,** mint a papír, a porcellán stb. Az asztronómia és számtan náluk már rég művelt tudomány volt. Mesterséges fogakat ott már évszázadok óta ismer-tek, mert a kínai nagy súlyt helyez fogaira. Hogy fogainkat el ne veszítsük, elégséges, ha azokat reggel és este egy általánosan használt fogápoló szerrel tisztítjuk, mint a milyen a Sarg-féle kalodont.

— **Apáti község új jegyzője.** A nyugdíjazás folytán megüresedett apáti községi jegyzői állást ma töltötték be. A képviselő testület közgyűlésén a borosjenői főszolgabíró elnököl. Megválasztották Horváth Iván volt őszentannai segédjegyzőt, akit rokonszenves fiatal tisztviselőnek mondanak.

— **Rákosi Viktor — Opre Péterhez.** A Budapesti Hírlap mai számában a következő nyilatkozat jelent meg: Nyílt levél Opre Péter dr. urhoz Aradon. Tisztelt barátom! Sok felől hozzám intézett kérdésre a következőkben adom meg a feleletet: Hat hetet töltöttem Aradon az ön fürdőintézetében, hogy évek óta tartó ideges gyomorhajomban enyhülést keressek. Nem vagyok hivatva arra, hogy az ön vizgyógymódja felett ítéletet mondjak, de igenis kötelességem, hogy rám való hatását másokkal is tudassam. Az utóbbi években általam megpróbált kurák közül egy sem járt oly kedvező eredménnyel, mint az Opre-féle vizkúra. Ugy étvágyam, mint álomom, jelentékenyen javult, idegességem csökkent, testi erőm és ellentálló képességem növekedett s mióta a kurát abbahagyva, onnan eljöttem, egészségi állapotom állandóan olyan jó, a minő évek óta nem volt. Aminő halálával tartozom orvosaimnak, a kiknek köszönhetem, hogy még egyáltalán életben vagyok, oly halálával tartozom önnek is, a ki odaadó gondozásával és zseniális vizgyógymódjával súlyos állapotomnak határozott javulását és enyhülését idézte elő. Az egész világ hódolt Kneipp paternek, kinek intézetébe még ma is tódulnak az emberek. Ha ön, uram, külföldi volna és nem honfitársunk, bizonyára hasonló sikereket érne el s első sorban mi magyarok árasztanók el az ön intézetét. Engedje meg, hogy még egyszer halás köszönetemet nyilvánítsam s maradok kiváló tisztelettel igaz híve Rákosi Viktor, országgyűlési képviselő.

— **Meggyilkolt gazda.** Borossebesről jelentik nekünk: Doncse Tódor itteni lakost, jó-módu gazdálkodót, ma a lakásán halva találták. A hullaszemle alkalmával kitűnt, hogy Doncset valaki meggyilkolta. Fején, mellén és lágyékán kúlerőszak nyomai láthatók. Az előjáróság az esetről nyomban jelentést tett az aradi kir. ügyészségnek, amely a hulla felboncolását indítványozta. A gyilkosság gyanúja Doncse saját fia, Doncse István ellen irányul, aki atyjával állandóan ellenséges viszonyban volt és legutóbb is heves összetűzés volt közöttük. A borossebesi előjáróság Doncse Istvánt előzetes letartóztatásba helyezte.

— **Öngyilkos kereskedő tanuló.** Lemberger Jenő 16 éves tanulója a Kell Manó cégnek ma reggel egy negyed nyolc órakor az üzlethelyiségben egy 6 milliméteres flóbert revolverrel halántékán lőtte magát. Súlyos sérülésekkel szállították a kórházba.

— **A Gambrinus éttermében állandóan mozgófénykép.** Minden vasárnap délután fél órakor gyermekelőadás. Tisztelettel Kánya Géza. 1567

— **Szeplők és májfoltok ellen** használjon eredeti Kárpáti-féle Benzoetej-crémet és Benzoetej-szappant. Kapható a készítőnél: Kárpáti János gyógyszerárában Arad, Boros Béntér 15. szám. 893

— **Tulzsfolt raktár miatt** minden a raktárban levő összes ékszereimet, arany és ezüst, valamint acél különlegességi férfi és női óráimat, láncok, gyűrűk, karperecek, valamint óriási valódi ezüst áru raktáromat u. m. tálcák, kosarak és sok száz más darabok, nemkülönben — elsőrangú nehéz tüzi ezüstölt „Chinai ezüst” áruimat beszerzési áron árusítom. A n. é. közönség szíves látogatásáért esd Weinberger Ferenc Arad, Andrassy-tér 20. 1445

— **Francia likörök** legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 171

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **A kenyérkereső nők és a feminizmus.** Ilyen címen kiválóan érdekes előadásra van kilátása Arad város közönségének. Az előadást, amely május 2-án délelőtt fél tizenegy órakor lesz a városháza nagytermében, az Aradi Nőtisztviselők Egyesülete rendezi. Az előadás ideje megváltoztatásának oka a délutáni hangverseny. Glücklich Vilma kisasszony előadását érdekesnek ígérkező vita követi, amelyen bárki

felszólalhat. Előadásra szóló jegyek kaphatók ifj. Klein Mór, Bloch H., Kerpel Izsó, Weisz Leó papirkereskedéseiben és a Nőtisztviselők Egyesületében 3, 1 korona és 60 fillérért. Az egyesület rendes tagjai a jegyeket félárban kapják.

(*) **Az Aradi Székely Otthon** f. hó 29-én csütörtökön este 8 órakor a Kovács és Novotny-féle külön helyiségben rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgya a Bedő Árpád dr. lemondása következtében megüresedett elnöki állás betöltése s az Otthon létkérdését érintő ügyek. Tekintettel a tárgy fontosságára, az elnökség tisztelettel felkéri az Otthon tagjait, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban megjelenjen szíveskedjenek.

Letartóztatott szelhámos asszony.

Aki végigcsalta Aradmegyét.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 28.

Régen keresett szelhámos asszonyt fogott el ma a borossebesi rendőrség. A letartóztatott nő a legraffináltabb családok közé tartozik.

Hetekkel ezelőtt irtunk arról, hogy az aradmegyei Borosjenő községben Butz Tódor gazda embert a vagyonából kifosztotta egy raffinált szelhámos asszony. Az illető azt mondta Butznak és a családjának, hogy az ő házuk fundamentumában nagy kincs van elrejtve, de azt a rossz szellem fogva tartja. Ha papírpénzt adnak nekem — mondta az asszony — akkor kiesalom tőle a kincseket.

A hiszékeny emberek a bűvös beszédű nőnek több mint ötezer korona értékű papírpénzt adtak. Az erre ázni kezdett a ház udvarán és úgy tett, mintha a bankókat a rossz szellemnek adta volna. Voltaképpen pedig magánál tartotta és elbucszott Butzektől, mondván:

— Három nap múlva jelentkezem a kincsekkel, gyémántokkal.

A három nap eltelté után Butzék meggyőződtek róla, hogy csalóval van dolguk és följelentették a csendőrségnek. A nyomozás eredménytelen volt, mert a hatóságok elől oly ügyesen elrejtőzött a szelhámosnő, hogy egyáltalán nem tudtak nyomára akadni.

Az utóbbi napokban a megyebeli csendőrségnek és rendőrségnek tudomására jutott, hogy a Butz által körülírt csalóasszonyhoz hasonló nő kocsival járja végig a községeket és a rossz szellemre hivatkozva pénzeket csal ki a hiszékeny emberektől.

A borossebesi rendőrség is megtudta, hogy tegnap a különös asszony a községben házált. A rendőrbiztos cselhez folyamodott, megbízta a feleségét, hogy szőljön a környékbéli asszonyoknak, küldjék el az ő házukhoz a furfangos nőt. A rendőrbiztos felesége összehívott egy csomó asszonyt és ezt mondta nekik:

— Én azt hiszem, hogy a mi házuk fundamentumában kincsek vannak. Szeretném az uram tudtán kívül azzal a boszorkányos asszonnyal kiásatni a kincseket. Ha maguk meglátják valahol, küldjék el hozzám. A talált kincs egy részét aztán szét osztom maguk között.

Az asszonyok a csábító ígéretekre előteremtették a kuruzsló nőt és elvitték a rendőrbiztos feleségéhez. Az addig tartotta a csalót szóval, míg férje a községhezjáról haza nem jött. A rendőrbiztos aztán letartóztatta a nőt. Kiderült, hogy az illető Herkovicz Mária pécskai asszony. Beismerte a csalásokat, mire megvalva Borosjenőre szállították.

Itt a községhezjárán szembesítették Butz Tódorral, aki az örömtől csaknem egy óra hosszúra nem tudott szóhoz jutni. Elmondta aztán, hogy határozottan felismeri a csaló nőt, Butz családtagjai is ráismertek.

A szelhámos asszony nem is tagadta a csalásokat. Elmondta, hogy a kiesalt pénzek egy részéből Pécskán lakó lányának házat vett, a fölösleges pénzért pedig kocsit, lovat vásárolt magának és úgy járta végig Aradmegyét. Az útjába kerülő hiszékeny embereket aztán megcsalta, ahogy tudta. A csendőrség ma délután Pécskára szállította, onnét pedig holnap behozzák az aradi ügyészség fogházába.

TARKASÁGOK.

*

(Az aradi Neumangyár és a Vigadó.) A minap írtunk arról, hogy több aradi urinó átutazott Nagyváradra az ottani nőotthon tanulmányozása végett. Megtekintették többek között a Feketesas épületét és a vigadót is.

A vendég hölgyek, akiket Glaczi Antal főispán kalauzolt a palotában, az üvegtetős passage megtekintése után a Vigadó fényes termeit járták be és nem győzték eléggé dicsérni a hatalmas arányokat, a művészi ízlést, a célszerű beosztást és különösen a díszes festő és szobrászmunkákat. Az aradi vendégek egyike, egy bájos fiatal asszony melanchólikusan jegyezte meg a palota egyik gazdaja előtt:

— Istenem, ha elgondolom, hogy eddig milyen büszkén mutogattam az Aradra jövő idegeknek a mi nevezetességünket: a Neuman-szeszgyárat! Ez, ez a szép Vigadó, ha a mienk volna!

Amire Adorján Emil dr. előzékenyen jelentette ki:

— Rendben van, nagyságos asszonyom, cseréljünk. Mi átengedjük a Vigadót és viszont Neumanék engedik át a szeszgyárukat nekünk.

Az aradi urinó ezt felelte:

— Helyes, én beleegyezek a most már csak a Neumanék beleegyezése kell.

*

(A gummiradler.) Egy aradi gyalogos kapitánynak a minap egy gummikerekű bérkocsira volt szüksége. Szolgáját, aki erősen korlátolt szellemi tehetségű román legény, nem merte kocsit küldeni, mert tudta, hogy az semmi esetre sem fog jó kocsit szerezni. Megmondta hát a legénynek, hogy menjen el az Andrásy-téren levő Bloch-féle papírkereskedésbe, ahol ő gyakran szokott vásárolni és kérjen meg ott valakit, hogy küldjön a lakására egy jó „gummiradler“-t.

A román privátdiener elment a Bloch-üzletbe.

— A kapitány ur — mondotta egy alkalmazottnak — kéret egy gummiradlit.

Az alkalmazott nagyot nézett.

— Mit kéret a kapitány ur? — kérdezte.

— Egy gummi . . . rád . . . lit — nyögte a legény.

Az alkalmazott gondolkodott egy darabig, aztán levett a polcra egy üveg gummiarabieumot, odaadta a szolgának és elküldte. A szolga hazament a kapitányhoz és ezt mondta:

— Itt hozom a gummit, de a bolthoz azt mondták, hogy rádió nincs.

*

(A modern gyerek.) Múlek Lajos dr. közjegyző vasárnap a sporttelepre látogatott el a családjával. Neje és tizenegy esztendőes keresztfia voltak társaságában, a kikkol egy páholyt foglalt el. Mellettük ült Szakolczay Lajos királyi ügyész gyönyörű, hat esztendőes kis leánykájával.

A két gyermek csakhamar megbarátkozott egymással. A közjegyzőnek úgy megtetszett a oserögő gyermekpár, hogy tréfás hangon így szólott a bájos leányka édesapjához:

— Milyen helyre egy pár lenne ebből a két apróságból.

— Bizony, — szólott Szakolczay hat éves kis leánya. — Nekem van pénzem is a takarékpénztárban.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az elfogott telefontörtek. Nehány héttel ezelőtt megemlékeztünk a postakincstár aradi megkérőitőinek, Bartalusz László, Brád György, Palotás Mihály és Oláh Lajos aradi lakosoknak bűnügyéről, kik a postakincstártól ócska dróthuzalokat tulajdonítottak el és azokat értékesítették. A bíróság akkor a bizonyítás kiegészítését rendelte el. Ma tartották meg az új tárgyalást, amelynek befejezésével Bartalusz Lászlót 3 hónapi, Palotás Mihályt 2 hónapi Brád Györgyöt és Oláh Lajost 1—1 hónapi fogházra, Hartmann Samut pedig 100 korona pénzbüntetésre ítélte a törvényszék. Az ítélet ellen az összes felek felebbezték.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

= Meghívás. Az Aradi nyomda részvénytársaságnak 1909. évi május hó 8-án délután 5 órakor az „Aradi Közlöny“ helyiségében tartandó XV. évi rendes közgyűlésére. Tárgy: 1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentései az 1908. üzleti évről vonatkozólag. 2. Az 1908. évi mérleg az üzleti számla mögállapítása és az üzleti felesleg hova fordítása tárgyában. határozathozatal. 3. Az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása. 4. Esetleges indítványok. Az Aradi nyomda rt. igazgatósága. Megjegyzés: Minden részvény egy szavazatra jogosít. A részvények a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal a társaság pénztáránál leteendő, ahol az 1908. évi mérleg valamint az igazgatóságnak az 1908. évről vonatkozó jelentése is betekinthető.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, április 27.

Amerika 2-ig magasabb. Kínaiat, vételkedv gyenge. 8 ezer métermáz a 5—10 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri májusra	7.53—7.54	7.50—7.51
Buza májusra	13.83—13.84	13.87—13.88
Buza 1909 októberre	11.77—11.78	11.73—11.74
Rozs októberre	9.28—9.29	9.26—9.27
Zab októberre	7.58—7.59	7.54—7.55

Zárul 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény	641.—
Magyar hitelrészvény	753.—

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1909. évi április hó 29-én:

B) bérlet.

B) bérlet.

A kivándorló.

Színmű négy felvonásban. Írta: Herceg Ferenc.

SZEMÉLYEK:

Hatfaludi	Ditrői Mór	Mihályi	Polgár S.
Pálfalvy	Keszler Ede	Mihályiné	Pollinsné E.
Szentgyóthy	Mátonfi R.	Assel, leányuk	Kőrösey Juel.
Jeszi	H. Harmath J.	Kelemen	Hunyady J.
Hegyi	Várnay J. nő.	Boka	Ladizslay J.
Keresztessy	Ajtai Odón.	Veres	Bellaszky.

Kézbevevő este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor: 1909. Április hó 29-én, csütörtök:

1. Hogyan szoktatnak a jövőben? Humoros. — 2. Mentőcsónak. Természet után. — 3. A gyors lakodalom. Bohózat. — 4. Charlotte Corday. Történelmi dráma. — 5. Hajsz a paróka ut-n. Bohózat. — 6. Pali lóhust evett. Komikus. — 7. Alapkövetétel a király jelen étében Bécsben. Természet után. — 8. Buffalo Bill. Színes látványosság.

Előadások délután 6, este fél 8 és 9 órakor.

NYILTTÉR.*

Dr. Mann Adolf

orvos

lakását május 1-től

Salacz-utca 4. I. emelet

tette át.

1751

Rendel: délután 3—4 óráig.

Telephon 532.

Szilvarka hüvelyek nagy választékban.

Elsőrendű

hazai és porosz

Ipari és Cséplőgép szén

Kovács-Köszén,

Salon Köszén,

Pirszen (Koksz),

Vasaló Faszén,

Takaréktüzhely-szén.

Ugy köszen, koksz mint faszén Boros Béni-tér 2. sz., saját ház, városi széntelepünk-ről rostálva, por és kömentesen lesznek házhoz szállítva.

Kneffel Károly és fia

vas- és szén-nagykereskedése.

Szíves megrendeléseit telefonon 139. szám, vagy Andrásy-tér 14. sz. (Herman palota) üzleti irodánkban kérjük.

Egész vagonrakományok szállítására közvetlen a bányából bármely vasutálomásra, egyes vagonra, vagy éves kötésre, legjutányosabb ajánlattal szolgálunk.

Megérkeztek

legjobb és legszebb

nelyek kevés jéggel

Jégszekrények
kitűnően hűtenek.

Szabó Albert

6 Fensége József főherceg udvari szállítója, üveg, porcellán, lámpa és konyhaberendezési cikkei raktára Arad. — Telefon szám 239. 3913

1312 - 1909.

Hirdetmény

A m. kir. honvédelmi miniszteriumnak rendelete nyomán ezenel közírré tesszük, hogy a fiumei cs. és kir. haditengerészeti akadémiában az 1909-1910 tanév kezdetén előreláthatólag több részint díjmentes, ingyenes, földijmentes kincstári, illetve fizetéses és alapítványi hely fog betölteni.

A részletes pályázati feltételek a városi katonai ügyosztályban betekinthetők.

Arad, 1909. április hó 10.

A városi tanács.

11574 - 1909. sz.

Hirdetmény.

A 9429/255-1906. szám alatt alkotott s kormányhatósági jóváhagyást nyert szabályrendeletnek 3. szakasza szerint a járda foglalási engedélyek mindenkor csakis egy, április 1-től október 31-ig terjedő nyári évadra érvényesek és a járda foglalási díjak a terület elfoglalása előtt az egész évre előre lefizetendők.

A midőn a város közönségének figyelmét ezen rendelkezésre felhívjuk, a járda foglalás iránti igény bejelentésére határidőül f. évi április 20-28-ig terjedő napokat tűzzük ki, kijelentvén, hogy a járdafoglalás csakis a f. évre kivetendő díjnak lefizetése után fog megengedtetni.

A foglalási igény fentebbi határidő alatt a mérnöki hivatalnál bejelentendő.

Arad, 1909. év április hó 10-én.

A városi tanács.

10-1909. mg.

Hirdetmény.

Azon határidőül, mely alatt a 296-1894. pm. sz. rendelet 6 pontjának megfelelőleg a városi legelőkbe beíratott szarvasmarhák és lovak után esedékes legeltetési és pásztordíjak befizetendők, f. évi április 26., 27., 28., 29. és 30. napjait tűzzük.

Arad, 1909. április 22.

A városi tanács.

11612-1909. szám.

Hirdetmény.

A földadó-kataszter kiigazításáról és a földadó százalék megállapításáról szóló 1909. évi V. t. c. 1. §-ának 1 pontja értelmében az egyes földrészleteknél a művelési ágban beállott állandó változások a tulajdonos által bejelentendők.

A m. kir. pénzügyminiszter urának 29979/1909. számú rendelete alapján Arad szab. kir. városra vonatkozó kataszteri telekkönyveket, mintatervek jegyzékét, az érvényben álló ideiglenes adómen-ségekre vonatkozó adótarjy-változási jegyzékét s a részletesen fel-mért kataszteri birtokvázlalatokat és birtokíveket folyó évi május hó 1-től 30-ig terjedő idő alatt a városi adóügyi alszámvevő hivatalos helyiségében közszemlére kiteszük.

Felhívjuk a város birtokos közönségét, hogy a közszemlére kitétt kataszteri munkákat tekintésük meg s amennyiben a kataszteri felvételben kitüntetett művelési-ág saját birtokukra nézve változott volna (pld. új szőlő ültetése, erdősítés, erdők kiirtása, legelők, vagy szárazrétek, nádasok stb. feltörése) azt a városi alszámvevőnél szóval vagy írásban je-lentsék be.

A bejelentéseket a tulajdonos tartozik eszközölni, önrendelkezési joggal nem bírónál valamint jogi személyeknél pedig a bejelentési kötelezettség a törvényes képviselőt terheli.

Arad, 1909 évi április hó 20-án.

A városi tanács

Könyvkötészetünkben egy ügyes fin tanulónak

3 korona kezdőfizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalba.

Valódi brünni szövetek

az 1909. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3.10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férfiruhához	1 szelvény 12 korona
(kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 15 korona
elegendő, csak	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.-K.-ért, szint-
egy felöltőszövetet, turistalódot, selyemkamarát stb.
gyári árakon küld a mint megbízható és szolid cég min-
denütt ismert posztógyári raktár 5881

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cég-nél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentéke-nyek. Szabott, legolcsóbb árak. Örösi válaaz-tek. Mintahü, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Most jelent meg!!

FRÁTER LÓRÁND

műsorának dalai, zsebkiadásban.

CABARET-ALBUM.

Szirmay Albert, Hetényi Heidelberg, Huszka, Weiner, stb. leg-
kedveltebb Cabaret-dalai.

Operette és Ballet-Album

Tartalma: Tatárjárás, Dollárkirálynő, Nagymama,
Hollandi lány, Mary-Ann, Csókkirály, Van de — nincs,
Bálkirálynő, Csodaváza, stb.

Kuruc nóták gyűjteménye

Tartalma: Lavotta első szerelme, Czinka Panna,
Te vagy a legény Tyukodi pajtás, Haj Rákóczi
Bercsényi, Csínom Palkó, Patyolat a kuruc, stb.

Tánc-Album.

Tartalma: Quant l'Amour Fleuri, Pomery, Jogász-
keringők, Dans de Uruguay, Holdvilág Szerenád,
Spanyol tánc, Georgia Cake-Walk, stb.

Az albumok zsebk adásban zongorára és énekhangra vannak alkalmazva. — Minden kötet ára 2 korona netto.

1386

Vidékre az összeg előzetes beküldésénél bérmentve szállítja:

Weisz Leó

könyv-, papir- és zeneműkereskedése Arad, Minorita-palota.

Városi és megyei telefon 230.

Van szerencsém úgy a városi, mint a megyei közönségnek szíves tudomására hozni, hogy lámpa-, üveg- és porcellán-üzletemben

kiállítás rendezek.

Kérem ez alkalmat megragadni, s szükségletüket most nálam beszerezni. Legszolidabb kiszolgálás!

özv. Sütő Józsefné

(Urbán E)

Városi és megyei telefon 478. szám.

APRO HIRDETÉSEK

Akinek

ismeretségi híján
házassárral, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispanra, gazdatisztára, kulcsárra, vinczellérre, kertészre, kulcsárra, gazdatisztára, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzeszédőre, házmesterre, stb.-re van szüksége.

Aki

eladni kíván

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát, üzletet, műhelyt, lakást, stb., vagy

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevétel céljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban érte, ha az

„ARADI KOZLÓNY“

kis hirdetési

rovatát használja.

Megérdemelttem volna,

hogy egy szót mondhattam volna. Kérek levélti választ. 1731

A „Vas“ szállodában

levő üzleti helyiség azonnal kiadó. 1719

Lapkihordó-pár

kerestetik. Vörösmarty-utca 1. sz. Fülös Bagoly.

Keresek vidéken

jobb forgalmu vendéglőt vagy egy jobb korcsmát vagy kantint haszonbérbe italméréssel. Vagy egy nagyobb italmérést óvadékkal. — Rabotka vendéglős, Kurtics. 1622

Éladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45. sz. 1681

Dicső, izletes, kóser házi koszt

kapható Führer Gizellánál, Hunyady-utca 6. sz., I. emeleten. 1712

Veszek könyvtárat

és hangjegyeket legmagasabb áron úgy helyben, mint vidéken is. Könyvtárak kiegészítése és berendezése. Antiquár könyvek nagy készlete. Irodai cikkek, nyomtatványok. Kerpel Izso könyv-, papirkereskedése és kölcsönkönyvtára Aradon. 262

Georgevits Wladan

Golgotha, Milán király élete és szerelmei. Némét kiadás. Kapható: Ingusz I. és fia könyvkereskedésben, Arad. Telefon 517. 173

Jég

kapható háztartási célokra naponta házhoz szállítva. Petőfi-u. 7a. — Telephon 199. sz. 1292

Jégszekrény,

jéggel együtt, részletre kapható Husserl Manó jégszekrénygyára Arad Szt.-Pál-utca 11. Telefon 348. 1524

Fényképezési cikkek.

Bármily gyártmányu fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképezési lencsék bármely minőségben, s az összes fényképezési kellékek és újdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papirkereskedése és könyvnyomdája. Fényképezési cikkek gyári rak-tára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánra ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Egy vendéglő helyiség

jogokkal együtt, betegség miatt kiadó. Bercsényi Miklós-utca 82. 1531

112—1909. végrh sz

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy budapesti kir. járásbíróságnak 1908. évi 121916 sz. végzése következtében Dr. Krausz Béla ügyvéd által képviselt Kallon Lajos budapesti lakos javára, 689 kor. s jár. erejéig 1908. évi október hó 10-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 793 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutor és és egyéb ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a n.-halmágyi kir. járásbíróság 1908. évi V. 314. számú végzése folytán 689 kor. tőkekövetelés, ennek 1907. évi december hó 1 napjától járó 6% kamatai, 1/8% váltódíj és eddig összesen 130 kor. 15 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Bónesd községben leendő megtartására 1909. évi május hó 4. napjának d. e. 9. órája határidőül ki-tűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsárban alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés

az 1881. évi LX. t.-cikk 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik

Kelt Nagyhalomgy, 1909. április hó 16-ik napján.

Riedl Akos,

kir. bír. végrehajtó

1725

6193—1909. kh.

Hirdetmény.

Röser Mihály és társai perjamosi lakosok Óvár-tér 6. sz. a. telkén egy homok mészkeő téglagyár felállítására telepengedély

1813—1909. szám.

Árverési hirdetmény.

A mezőhegyesi m. kir. állami ménesbirtokon alább felsoroltak eladása, illetve beszerzése céljából zárt írásbeli ajánlatok alapján 1909. évi május hó 14-ikén délelőtt 11 órakor a ménesbirtok igazgatóságának hivatalos helyiségében versenytárgyalás fog tartatni.

Eladásra kerül: Egy istállóban elhelyezett 300 darab hízott nyirott ürü, továbbá

1200 hectoliter adóval terhelt contingált finomított szesz.

Beszerzésre kerül:

50 vagon (5000 q) elsőrendű egészséges száraz búkk hasábfa.

25 vagon (2500 q) egészséges száraz puha hasábfa.

25 vagon (2500 q) egészséges száraz kemény dorongfa.

Ajánlattevők felhivatnak, hogy az egy koronás bélyeggel és a részletes feltételekben kitüntetett bánatpénzzel ellátott sajátkezüleg aláírt ajánlatokat, az egyes csoportoknak megfelelő felirással jelezve legkésőbb folyó évi május hó 14-ikén délelőtt fél 11 óráig a mezőhegyesi ménesbirtok igazgatóságánál nyújtsák be, később érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Ajánlat tehető az eladásra bocsájtott szesznél, valamint a beszerzendő tűzifánál nemcsak az egész mennyiségre, hanem annak egy részletére is és pedig a szesznél 50 hectolitert kitevő mennyiségre is.

Az árverésre bocsájtott hízott ürük és szesz, valamint a beszerzendő tűzifa részletes eladási, illetve szállítási feltételeit tartalmazó nyomtatványok a vezetésem alatt álló ministeriumban a gazdasági főigazgatónál (IV. főosztály) és a mezőhegyesi ménesbirtok igazgatóságánál megszerezhetők — kívánatra megküldetnek.

1724

Kelt Budapesten, 1909. évi április hó.

M. kir. földmívelésügyi minster.

Magyar forrás.

Húgyhajtó és Húgysavoldó

Magyar forrás.

Szultán-forrás.

Nagyon kellemes, tiszta izü, szénsavban gazdag, dus Lithion

és bór-tartalmu ásványviz.

Gyógyi ó és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható cukor-, csúszosbajok, vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására. 1726

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat

Kütfelöltség és központi iroda: EPERJES. Igazgatóság: BUDAPEST, IV., Ferenc József-rakpart 22 — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten: 111—93.